

สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิทยานิพนธ์

ของ

มานพ พันธุ์พานิชย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**STATE AND GUIDELINES FOR ACADEMIC
ADMINISTRATION IN ELEMENTARY SCHOOL UNDER
BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

Manop Panpanit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education Program
in Educational Administration**

May 2020

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2
ชื่อผู้วิจัย	มานพ พันธุ์พานิชย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม ที่ปรึกษาหลัก ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่พิมพ์ 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 288 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในระยะที่ 2 เป็นการหาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 7 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในส่วนของความคิดเห็นของครูฝ่ายวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมาคือด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรจัดหาปัจจัยหรือเงินทุนที่จะนำมาใช้ซื้ออุปกรณ์สื่อเพื่อให้มีความพร้อมต่อการใช้งานและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ค่อนข้างยากจน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย และโรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ห่างไกลจากตัวเมืองใหญ่ จึงเป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อ ในส่วนของความคิดเห็นของครูฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า อุปสรรคด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน นั้นเกิดจากนักเรียนมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ทำให้ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาต่อในระดับชั้นต่อไปได้

TITLE	State and Guidelines for Academic Administration in Primary Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2	
AUTHOR	Manop Panpanit	
THESIS ADVISORS	Dr. Kitiwat Thauyngam	Major Advisor
	Dr. Phaophonphat Bunkanan	Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2020

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to examine state of academic administration in primary schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2; and 2) to investigate guidelines of academic administration in primary schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 according to opinions of schools administrators and academic teachers. The research was divided into two phases. Phase 1 was to examine state of academic administration in primary schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 with the samples of 288 people selected by stratified random sampling by using a questionnaire to collect the data. The collected data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. For phase 2, guidelines of academic administration were investigated by interviewing 7 school administrators and academic teachers selected by purposive sampling. The collected data were analyzed by using content analysis.

The results suggested that:

1. State of academic administration in primary schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 according to the school administrators was at a high level in overall aspect. The aspect with the highest average was academic promotion and support to individuals, families, organizations, departments and other educational institutes followed by academic supervision while development of innovation and technology for education received the lowest average. In addition, according to academic teachers' opinions, the state of academic administration in primary schools was also at a high level in overall aspect. The highest average was academic supervision, followed by academic development coordination with other schools.

The aspect with the lowest mean score was assessment of learning achievement and credits transfer.

2. Guidelines of academic administration in primary schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 according to opinions of schools administrators were that schools should provide budget for developing innovation and technology for education to be adequate with the number of students. Moreover, there was a limitation in terms of poverty and the suburban location of schools which obstructed the access to the use of educational innovation and technology. For the opinions of the academic teachers, assessment of learning achievement and credits transfer were problematic as the students' grade point average was lower than the criteria, so the credits cannot be transferred and they cannot be admitted to study in the next grade.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.กระพัน ศรีงาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยด้วยความเอาใจใส่ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกและประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ ดร.สุธรรม สุบรรณนาจ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านละลมระไซ อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ นายถาวร กุลวงษ์ วุฒិการศึกษ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน และนางกัลยา สุบรรณนาจ วุฒิการศึกษ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสวาย อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และครูวิชาการที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามทดลองใช้ และตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ประ โยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา บูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

มานพ พันธุ์พานิชย์

สารบัญ

หน้า

หน้าอุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฎ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	9
ความหมายของการบริหารวิชาการ	9
หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ	10
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	12
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	14
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	25
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	26
การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	37
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	42
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	46
การนิเทศการศึกษา.....	51
การแนะแนวการศึกษา.....	59
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา.....	61
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	77
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น.....	78
การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถานบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย	127
วิธีดำเนินการวิจัย	127
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผล	131
ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	146
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	147
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	151
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	153
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	155
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้อง	165
ภาคผนวก ฉ บทสัมภาษณ์ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	169
ประวัติย่อของผู้วิจัย	173

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอที่ตั้ง.....	87
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง.....	94
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวม	95
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา.....	96
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	97
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	98
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	100
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	101
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	103
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา.....	104
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา	105
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	106
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	107
4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน ที่การศึกษา.....	108
4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 2 โดยรวมรายด้าน	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการหลักสูตรสถานศึกษา.....	111
4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	112
4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน.....	113
4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	114
4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	115
4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	116
4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา.....	118
4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา	119
4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	120
4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	121
4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบัน ที่การศึกษา.....	122
4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวม	123

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากที่นำมาใช้ในการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในสังคมเกิดการเรียนรู้ปรับตัวให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเชื่อว่าการศึกษาที่ถูกต้องจะต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศ จึงจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยในยุคปัจจุบันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 3) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงานเป็นนิติบุคคล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 49 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือผู้ทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตัวเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐ มาตรา 54 การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัยภูมิใจในชาติมีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ในการจัดการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู โดยรัฐจัดสรรงบประมาณจัดตั้งกองทุน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 32)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เป็นหลักสูตรที่เคยใช้ในการจัดการศึกษาของชาติมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะเจตคติและคุณธรรมพื้นฐานความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ เน้นการกระจายอำนาจและให้ทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเจตคติที่ดีมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยที่ดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครอง

ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย พัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ให้กับสังคม สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการจัดการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 และมาตรา 8 บัญญัติว่า ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3 - 4)

การบริหารจัดการงานวิชาการเป็นภารกิจหลัก และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ต้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานนิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม แก้ไขปัญหา พัฒนาการปรับปรุง การดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ในการบริหารงานวิชาการและงานอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่และส่งเสริมการทำงานเป็นนิเทศของโรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐ ในการบริหารการจัดการตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารในสถานศึกษาทั้งสี่ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ อย่างยิ่งในการบริหารงานในสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย และความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

เป้าหมายสูงสุดของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุด โดยมุ่งหวังพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะต้องดำเนินการให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ประกอบไปด้วย บริบท สภาพภายในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ อาทิเช่น ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์และปัจจัยด้านกระบวนการซึ่งเป็นการกระบวนการที่สำคัญที่สุดรวมทั้ง ด้านนักเรียนและครูที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 34)

จากการประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์เขต 2 ในด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O - Net)

ระหว่างปีการศึกษา 2559 กับ ปีการศึกษา 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า ผลการประเมิน จาก สทศ. มีค่าเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 15.75 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 18.68 จากจำนวน 5 สารการเรียนรู้ที่ใช้ในการทดสอบ เพื่อประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. 2561 : 8)

ดังนั้นจากที่มาและความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อจะได้นำข้อมูลแนวทางในการจัดการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใช้กรอบแนวคิดขอบข่าย งานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 6 - 7) จำนวน 12 ด้านดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา

- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น
- 1.12 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครูวิชาการ จำนวน 231 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2560

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 144 คน และครูวิชาการ จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 288 คน ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1971 ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148 - 149) แล้วสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 7 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 ด้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบ สภาพและปัญหาในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นำไปประกอบพิจารณาในแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน

นियามศัพท์เฉพาะ

1. **สภาพการบริหารงานวิชาการ** หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้ งานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่บรรลุตาม จุดมุ่งหมาย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้วัดได้จากความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ โดยได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและ ทักษะคิด ที่ดี ทั้งในด้านการวางแผนจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลอื่น ๆ เพิ่มเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน สังคมและโลก จะทำให้ผู้เรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ จริงและปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์

1.3 การวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การปฏิบัติ ในการวัดผลกำหนดยุทธศาสตร์การประเมิน สอดคล้องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้มี กระบวนการประเมิน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน และวัดการประเมินผล การเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบได้ มีการบันทึกเป็น ายลักษณ์อักษรเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน และผู้สอน ต้องจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดผลประเมินอย่างเป็นระบบชัดเจน

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น เรียนที่กระทำโดยครูผู้สอน โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยที่ครูได้แสวงหาวิธีการ หรือนวัตกรรมทางเลือกในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์ การบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษา

1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และ

การบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน เลือกใช้ และพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างได้ผลและสื่อเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่ การจัดทำ มาจากท้องถิ่นรวมถึงสื่อที่ทันสมัยและเป็นสากล

1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการศึกษาและนอกสถานศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้

1.7 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการใช้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากร ทางการศึกษาและกัลยาณมิตรให้สามารถพัฒนาปรับปรุงตัวครูการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้ง 4 ทาง ทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีการประเมินผลนิเทศภายในเป็นระบบ ตามแผนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.8 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ช่วยเหลือผู้เรียน ให้รู้จัก ความสามารถ ความต้องการของตนเองในการเลือกหรือปรับปรุงตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหา ทั้งด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเรียนและการให้คำแนะนำในการเรียนต่อเร่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาส พัฒนาตนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการติดตามผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ร่วมมือของครูทุกคน ในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไปทุก ๆ ด้าน และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียน ทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประกันคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จและบรรลุผล เพื่อจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของของแผนการศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ โดยการสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน พัฒนาทักษะทางวิชาชีพจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้กับชุมชนตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน เสริมสร้างสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของครอบครัว องค์กร หน่วยงานเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียน

1.11 การประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยจัดโครงการ ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศและนำผลการร่วมมือมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

1.12 การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวและชุมชน สถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน เช่น ด้านบุคลากร ทุนทรัพย์ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษา จัดระบบภายในสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาโดยให้ครูมีส่วนร่วมครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2560

3. ครูวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

4. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เปิดทำการเรียนการสอน ในระดับชั้นปฐมวัย ระดับช่วงชั้นที่หนึ่ง ช่วงชั้นที่สอง และช่วงชั้นที่สาม ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนใน 6 อำเภอ คือ 1) อำเภอประโคนชัย 2) อำเภอบ้านกรวด 3) อำเภอกระสัง 4) อำเภอห้วยราช และ 5) อำเภอพลับพลาชัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

1.2 หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

1.3 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

2. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3 การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.7 การนิเทศการศึกษา

2.8 การแนะแนวการศึกษา

2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น

2.12 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารงานสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอความหมายของงานวิชาการ ดังนี้

เกตุแก้ว จอมสว่าง (2553 : 16) การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการบริหารงานสถานศึกษาและถือว่าเป็นภารกิจสำคัญอันดับแรกการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนและมีความสุขการดำเนินชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคมและเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของโรงเรียนและความสามารถ ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2553 : 22) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน ให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดผลวิฤตอยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

สัมมา ธรนิษฐ์ (2553 : 99) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมี การประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียน ส่วนการบริหาร โรงเรียนนั้นผู้บริหาร จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อัจฉริยา ครีမ်ค้ำพลู (2554 : 12) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักในองค์กร การศึกษาของโรงเรียน เพาะเป็นการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรงสามารถ ชี้ให้เห็นคุณภาพของโรงเรียน และความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง

ศิรินุกูล ดีสวัสดิ์ (2555 : 18) ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังที่ได้กล่าวมาสรุป ได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารที่สำคัญที่สุดของการบริหารด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน อันเนื่องมาจากการเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญและดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความสามารถตรงเป้าหมายของหลักสูตร

อัคราภรณ์ พลรักษา (2555 : 23) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการ ในด้านการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจหลัก ของโรงเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ รวมถึงงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุ ตามความหมายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้บริหารและครูใน โรงเรียน ควรจัดสิ่งต่าง ๆ ให้สมดุลเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันและที่สำคัญคือไม่เน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านหนึ่ง หรือหลายด้านจนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของ โรงเรียนที่มีต่อสังคม ให้การศึกษาตามหลักสูตรแก่นักเรียนให้มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานของกิจกรรมของ โรงเรียน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดี มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็น หัวใจหลักของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ไม่เน้นงานด้านอื่นเพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานด้านวิชาการ และควรมีทักษะที่จำเป็น ในการบริหาร ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบ ยอด ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านการศึกษาและการสอน

หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่เป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ให้สถานศึกษาให้ได้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม

จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ใน การบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัย เกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ คุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ข : 4)

สำนักการศึกษา (2550 : 26) หลักการบริหารงานวิชาการว่าการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต้องอาศัยหลักการ และวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัด หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น
5. มุ่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ ในการจัดและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สัมมา ธรนิษฐ์ (2553 : 99) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรใน โรงเรียน ในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และศึกษาของผู้เรียน โดยมีการ ประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการ ของโรงเรียนคือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหาร โรงเรียนนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้ เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมี ประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานวิชาการ ตามขอบข่ายและภารกิจของงาน ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และประเมินผู้เรียนให้เกิดทักษะอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา งานบุคลากร งานธุรการ และการเงิน หรืองานอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนประกอบหรือปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน เป็นสำคัญจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ งานวิชาการไม่ใช่งานที่เพียงแค่ทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ หรือคำนวณเลขได้แค่นั้น แต่จะต้องมีความสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความขยัน หมั่นเพียร มีความรู้ในการประกอบวิชาชีพตามอัธยาศัย และมีความเป็นพลเมืองดี ฉะนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม
2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย
3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบงานงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปริมาณงานด้านวิชาการ
4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียน ต้องอาศัยงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาพิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น
5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้น และส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ

เกตุแก้ว จอมสว่าง (2553 : 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นภารกิจสำคัญอันดับแรกการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าทางสังคมและเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษา

อัจฉริยา ศรีมคังพลู (2554 : 12) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะเป็นการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรงสามารถสะท้อนให้เห็นคุณภาพของโรงเรียน และความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง

อัจฉราภรณ์ พลรักษา (2555 : 23) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการในด้านการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ รวมถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้บริหารและครูในโรงเรียน ควรจัดสิ่งต่าง ๆ ให้สมดุลเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันและที่สำคัญคือ ไม่เน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านเดียวด้านหนึ่ง หรือหลายด้านจนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคม ให้การศึกษาตามหลักสูตรแก่นักเรียนให้มีคุณภาพ

สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า งานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกของสถานศึกษา เพราะเป็นการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรงสามารถสะท้อนให้เห็นคุณภาพของโรงเรียน โดยเน้นให้ความสนใจกับผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกิดการเรียนรู้ เพื่อจะได้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

มีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไว้ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2550 : 461) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้ อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 25) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา และงานวิชาการยังเป็นงานหลัก เป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้า หรือเป็นเลิศสถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลัง หรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ

กมล ภูประเสริฐ (2545 ; อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์. 2552 : 28 - 30) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยสรุปสาระสำคัญไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร คือการดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี รายภาคเรียน ตามลำดับที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง จึงมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรสภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ โดยจำแนกตามชั้นปีและช่วงชั้น เพื่อให้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

2. การบริหารการเรียนการสอน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยงานการเรียนที่ได้กำหนดไว้แล้ว ในการบริหารหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายความว่า กิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

2.2 ผู้เรียนได้สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม แล้วนำมาสรุป

2.3 ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีเหตุผล

2.4 ผู้สอนปลูกฝังและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทางด้านค่านิยมคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรมและเป็นคนที่มีบุคลิก คำนึงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่จะต้องดำเนินการ จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้แล้ว โดยให้ศึกษา เนื้อหาสาระควบคู่กับการปฏิบัติการจริง

3. การบริหารการประเมินผล คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้พิจารณาเตรียมการขั้นตอนต่อไป เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือ ตลอดจนจัดให้มีการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการและช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการควบคุมดูแล ส่งเสริมให้มีการประเมินผล การเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ และการจัดทำหลักฐานการศึกษาตามแบบที่กำหนด

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการทำความเข้าใจ กับหลักการนิเทศภายในที่มีเป้าหมายสู่มาตรฐานการศึกษาาร่วมกัน เกิดจากการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ในแต่ละคนเป็นทั้งผู้นิเทศผู้รับการนิเทศ เพื่อให้สถานศึกษานั้น ๆ สามารถพึ่งตนเองได้ ในทางวิชาการจัดให้มีการกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายในให้เป็นไปในลักษณะของ กัลยาณมิตร ประกอบกับให้มีการควบคุมดูแล ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาาร่วมกันในการนิเทศภายใน

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ปัญหาของบุคลากรร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปว่า บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านใดบ้าง และในด้านใดบ้างที่จะต้องพึ่งพาคณาจารย์ภายนอก จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ ในระยะเวลาที่เหมาะสมและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีมาตรการควบคุมดูแลให้การดำเนินงาน ด้านนี้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนให้มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และจัดให้มีการทำวิจัย ในภาพรวมของสถานศึกษา อันเป็นผลมาจากการกำหนดประเด็นปัญหาาร่วมกัน ในขณะเดียวกัน ก็ให้มีมาตรการในการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ คือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริม ทางวิชาการเพื่อผู้เรียนได้นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น โครงการแข่งขันความสามารถของ ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ คือ การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการให้เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวม และแยกแต่ละงานให้เหมาะสมจัดให้มีการควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้ไปตามที่กำหนด พร้อมทั้งจะนำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาต่อไป

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา คือ การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาด้วยภาพรวม ประกอบด้วยสามขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน และการประเมินผลหลังการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลในช่วงเวลาที่เหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 29 - 51) ได้กำหนดขอบข่าย ภารกิจในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
- 1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ
- 1.3 ศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 วางแผนงานวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามเกี่ยวกับงานวิชา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษานำมติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
 - 3.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้
 - 3.2 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
 - 3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.6 ส่งเสริมการพัฒนาการเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้วยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ
 4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
 - 4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย
 - 4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
 - 4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 - 4.1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ
 - 4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการและการศึกษาทางเลือก
 - 4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก
 - 4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้การสอนอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
 - 4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่รับทราบ
- รัชชัช สิงห์จันทร์ (2551 : 13) ได้สรุปขอบข่ายของงานวิชาการประกอบด้วย 7 งาน คือ
1. งานบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
 2. งานพัฒนาคุณภาพ

3. งานการจัดการเรียนการสอน
4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อสารการเรียนการสอน
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศภายในโรงเรียน
7. งานการวัดผลประเมินผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 6 - 7) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

วรรณวิสา สุชินัย (2552 : 24) สรุปว่า งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางทั้งในด้านหลักสูตร โดยทั่วไป ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษารวมทั้งการติดตาม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

ภารดี อนันต์นาวี (2553 : 281) สรุปว่า ขอบข่าย / ภารกิจการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สุกฤตา เกตานนท์ (2555 : 23) สรุปว่า งานบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารครู และบุคลากรจะต้องให้ความสำคัญต่องานบริหารงานวิชาการ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพงานบริหารวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวาง ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการส่งเสริม สนับสนุนประสานความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงาน สำหรับสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นั้น ได้ยึดตามแนวทางการพัฒนางานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการไว้ 12 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550ก : 28 - 29) ดังนี้ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2551 ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม ติดตามการใช้หลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้

ศราวุธ เชื้ออัญญ (2552 : 11) สรุปว่า หลักสูตร คือ มวลความรู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในแต่ละด้านทั้งความรู้และประสบการณ์ สามารถนำเอาสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปปรับใช้ได้ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 43) สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับ แต่ละประเภท

ธีรศักดิ์ อาษา (2554 : 17) สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์

อัจฉริยา ศรีมคังพลู (2554 : 19) สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดและแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่โรงเรียนให้แก่โรงเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้มีความรู้และมีลักษณะพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

ศรินุกุล ดีสวัสดิ์ (2555 : 25) สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ความรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา คือ การประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในแต่ละด้านทั้งความรู้และประสบการณ์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนหลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามที่ตัวเองถนัด

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาประชาชนในประเทศได้มีนักศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้หลายท่านดังนี้

สุณีย์ ภูพันธ์ (2546 : 17) สรุปว่า ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบ อันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็น โครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็น โฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใ้อีกด้วย ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ถ้าปราศจากหลักสูตร การจัดการศึกษาจะไม่มีความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้เลย หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการศึกษาทีเดียว

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าว พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็น โครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางการส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่อยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 44) สรุปว่า การให้การศึกษาแก่ประชาชนพลเมืองของประเทศเป็นการให้การศึกษาแก่ทุกคน โดยภาพรวม คือ ให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาตามสมควรแก่อัถภาพ ซึ่งประชาชนในประเทศมีหลายกลุ่มเช่น เด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ เป็นต้น ดังนั้น การให้การศึกษาจะต้องแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับวัย ความแตกต่างของการให้การศึกษาแก่บุคคลแต่ละวัย กำหนดระดับความยากง่ายออกมาเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละระดับ เช่น หลักสูตรระดับปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2. หลักสูตรช่วยในผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

3. หลักสูตรเป็นตัวชี้วัดความเจริญงอกงามของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์ต่อกันไป

4. หลักสูตรเป็นตัวชี้้นำการรวบรวมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่ผู้สอนนำมาใช้สอน ผู้เรียนให้ครบตามหลักสูตรที่ต้องการ

5. หลักสูตรเป็นตัวบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่คาดหวังที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

6. หลักสูตรช่วยให้ผู้สอนได้ดำเนินการสอนได้ถูกทาง ไม่หลงประเด็น

7. หลักสูตรเป็นเครื่องมือของผู้บริหารการศึกษา เพื่อใช้สำหรับการติดตามควบคุม และประเมินผลทางวิชาการของสถานศึกษา

8. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการที่แปลความมาจากความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองของประเทศ

9. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการพัฒนา ประเทศในอนาคต การจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองของประเทศ ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา นอกจากมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ในขั้นตอนต่อไปต้องแสวงหา หลักสูตรที่ดีและเหมาะสมกับคนแต่ละกลุ่ม โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน ให้ไปสู่สังคมที่พึงประสงค์ต่อไป

กฤษณ์สราวลี ของโยกฤษฎา (2554 : 15) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญเนื่องจากเป็น โครงร่างที่กำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้างจึงเป็นประโยชน์ต่อเด็กสังคม นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็น โฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไรอีกด้วย

บุญนำ เทียบฤทธิ์ (2555 : 11) กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญเพราะหลักสูตรเป็นหัวใจ ของการศึกษา หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายประสบ ผลสำเร็จ เพราะฉะนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเหมือนแผนผังในการวางแผนการศึกษาไว้ล่วงหน้าจะเห็น ได้ว่าการศึกษาคือเป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชีวิต เพราะการศึกษาที่สิ่งที่สำคัญใน การสร้างความเจริญให้กับมนุษย์ ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญาสภาพสังคมปัจจุบันที่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน หลักสูตรการเรียนการสอนย่อมต้องมีความสอดคล้อง

และยึดหยุ่นตามสังคมที่เปลี่ยนไป เพื่อจะได้พัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตได้

สรุปได้ว่าหลักสูตรเป็นองค์ประกอบ อันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้อาจารย์จัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายประสพผลสำเร็จ เพราะฉะนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเหมือนแผนผังในการวางแผนการศึกษาไว้เพราะการศึกษาที่สิ่งที่สำคัญในการสร้างความเจริญให้กับมนุษย์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน

องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษานักวิชาการหลายท่านได้แสดงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้แตกต่างกัน เช่น

ชารง บัวศรี (2542 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรการศึกษามีดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากจบจากหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา กลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์วิชา หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลักการที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและตามเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม ซีดี วีดีทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

กฤษณ์สราวลี ของโยกฤฎา (2554 : 16) องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 อย่าง ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือมวลประสบการณ์และการประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบแต่ละอย่างมีความสัมพันธ์และอิทธิพลซึ่งกันและกัน

บุญนำ เทียบฤทธิ์ (2555 : 14) กล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบคือ จุดหมายและจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ ปรัชญา เป้าหมายคุณลักษณะผู้เรียนที่คาดหวังมาตรฐาน เนื้อหาและการประเมินการปฏิบัติ กลุ่มสาระวิชา วิธีสอนโดยใช้เทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้วัสดุ การสอน การบูรณาการเนื้อหาสาระต่าง ๆ และการประเมินผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร คือ จุดหมายและจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ ปรัชญา เป้าหมายคุณลักษณะผู้เรียนที่คาดหวังมาตรฐาน เนื้อหาและการประเมินการปฏิบัติ กลุ่มสาระวิชา วิธีสอนโดยใช้เทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้วัสดุ การสอน การบูรณาการเนื้อหาสาระต่าง ๆ และการประเมินผล

การนำหลักสูตรไปใช้

แม้หลักสูตรจะมีความสำคัญมากมาก็ตาม แต่หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายปล่อยให้ เป็นเพียงข้อความที่อยู่ในคู่มือหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ย่อมไม่อาจจะประสบผลสำเร็จได้

ทับทิม ปาเงิน (2552 : 16) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งดำเนินการสำเร็จได้ตามเป้าหมายหรือไม่ขึ้น ผู้บริหารหรือครูผู้สอนต้องรู้จักหลักการ และวิธีใช้ของหลักสูตร การรู้หลักการของหลักสูตรในฐานะผู้ใช้ ย่อมแตกต่างจากผู้สร้าง หรือผู้พัฒนาหลักสูตร แต่ละคนต้องศึกษาให้เข้าใจว่าตนอยู่ในฐานะใดของการพัฒนาหลักสูตรและระบบใดด้วย

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 50 - 51) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ หลายประการ เป็นศูนย์รวมความหวังว่า เมื่อนำเอาหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้ในแนวทางการจัดการเรียน การสอนผลผลิตก็คือ ผู้เรียนจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและเข้าใจวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ศิรินุกูล ดิสวัสดิ์ (2555 : 27) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องรู้และเข้าใจในเรื่องหลักสูตรอย่างลึกซึ้งเพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุดนั่นเอง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารหรือครูผู้สอนต้องรู้จักหลักการและวิธีใช้ของหลักสูตร การรู้หลักการของหลักสูตรในฐานะผู้ใช้ เมื่อนำเอาหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้ในแนวทางการจัดการเรียนการสอน ผลผลิตก็คือผู้เรียนจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและเข้าใจวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ต้องรู้และเข้าใจในเรื่องหลักสูตรอย่างลึกซึ้งเพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

เสาวลักษณ์ สงวนไพร (2551 : 28) สรุปว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การออกแบบและการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาเพื่อให้มีความเหมาะสมกับชีวิตและปัญหาของผู้เรียนและสังคม

ศุภมิตร นาดมทอง (2552 : 24) สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทักษะ ทศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคม ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพิ่มเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน สังคมและโลก จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนสามารถวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 34) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชน
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตามและประเมินผลใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ซัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554 : 37) สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วได้ดีขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทักษะ ทักษะคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมและการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วได้ดีขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลอื่น ๆ เพิ่มเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน สังคมและโลก จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนสามารถวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้คือการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาแล้วดำเนินการวางแผนจัดสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มร่วมกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรายภาค ครบถ้วนตามหลักสูตรกำหนด
2. ดำเนินการชี้แจงนักเรียนในเรื่องการเลือกแนวการเรียน การเลือกรายวิชาเลือกเสรีเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับแนวการเรียนที่นักเรียนเลือกและรวบรวมข้อมูลที่นักเรียนเลือกเพื่อจัดกลุ่มการเรียนของนักเรียนต่อไป
3. จัดทำตารางเรียนของนักเรียนและตารางสอนของครูตามโครงสร้างหลักสูตร และจัดทำรูปเล่มตามจำนวนที่เหมาะสม
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูประจำวิชาไม่สามารถทำการสอนได้

5. เป็นที่ปรึกษาและให้ข้อคิดเห็นในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหาร

6. จัดทำรายงานผลการเข้าสอนและการสอนแทนของครูผู้สอนเป็นประจำ

ทุกเดือนเพื่อรายงานให้ผู้บริหารทราบ

ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน กระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอนตามความเหมาะสม เน้นการปฏิบัติควบคู่กับหลักทฤษฎีในเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการสอน ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็น ไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ อย่างมีความสุขการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ให้เต็มศักยภาพ

อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 22) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย

1. หลักการสร้างความรู้ (Construct) คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองโดย กระบวนการแสวงหาความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ แปลความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปความรู้
2. หลักการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน
3. หลักการเรียนรู้กระบวนการ (Participation) คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทส่วนร่วมใน การเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. หลักการเรียนรู้กระบวนการ (Process / Product) คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงานหรือความรู้ที่สรุปได้
5. หลักการมีส่วนร่วมทางร่างกาย (Application) คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ปิยนุช ทองพรม (2550 : 30) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมการสนับสนุนให้ครูอาจารย์จัดกิจกรรมการเรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และสรุปองค์ ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความถนัดความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ภารดี อนันต์นาวิ (2551 : 282) กล่าวว่า แนวทางการปฏิบัติการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การจัดประสบการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมมือ หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูได้จัดทำแผนการสอนให้ตรงตามหน่วยสาระการเรียนรู้ และให้มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและนำมาประยุกต์ใช้เข้ากับการเรียนรู้ในท้องถิ่น

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 20 - 21) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย มีดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม

ธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้สอดคล้องทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการปฏิบัติจริง ลงมือทำจริง กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติจริง ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควร ได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ ถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอน สื่อ / แหล่งการเรียนรู้การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

การนำกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ไปใช้

1. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

1.1 บทบาทของผู้สอน

1.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำทายความสามารถของผู้เรียน

1.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณอันพึงประสงค์

1.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

1.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้เกิด
ความรู้

1.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญา
ท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการสอน

1.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมกับ
ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน
รวมทั้งปรับปรุงการจัดการสอนของตนเอง

1.2 บทบาทของผู้เรียน

1.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

1.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์สังเคราะห์
ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

1.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

1.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้
สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริง
เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ความสำคัญของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนคือการปฏิบัติใน
การวัดผลการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่ากิจกรรมการเรียน
การสอนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่เป็น
กระบวนการประเมินค่าความก้าวหน้าของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุด
การเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน และผู้สอนต้องจัดทำ
เอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบชัดเจน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548 : 11) กล่าวว่า เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ควรยึดหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการ ตรวจสอบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุตาม จุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ในการวัด และในการสอนของครูก็ต้องยึดหลักสูตรเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วตั้ง จุดมุ่งหมายและวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย หากการวัดแต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดผลของ การวัดก็จะไม่มีความหมายแต่ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำผลการวัดไปใช้ความผิดพลาดที่ทำให้ การวัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เช่น ไม่ศึกษาหรือนิยามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด วัดได้ไม่ครบถ้วน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่ เหมาะสม เป็นต้น

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจน เลือกเครื่องมือ วัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากเครื่องมือขาดคุณภาพผลการวัดก็ขาดคุณภาพไป ด้วย และเมื่อนำผลการวัดไปประเมินผล ผลการประเมินย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้ ดังนั้นเพื่อให้ผล ของการวัดมีความเชื่อถือได้จึงควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

3. คำนึงถึงความยุติธรรม ความยุติธรรมเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่ ทำหน้าที่ประเมินผล เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งที่จะทำการวัดและประเมินผลการศึกษา กล่าวคือจะต้องวัดและประเมินผลด้วยใจเป็นกลางไม่ลำเอียงหรืออคติ ตัดสินตามหลักวิชา เช่น การตรวจข้อสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันจัดกระทำให้ผู้ถูกวัดอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน ตัดสินผลการวัดโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นต้น หากการดำเนินการขั้นใดขั้นหนึ่งขาดความยุติธรรม ก็ย่อมส่งผลให้การวัดผลและประเมินผลขาดความเชื่อถือตามไปด้วย

4. แปลผลให้ถูกต้อง การวัดและประเมินผลการศึกษามีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้ อธิบายหรือเปรียบเทียบกับคุณลักษณะนั้น ๆ ดังนั้นการแปลผลที่ได้จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนที่จะลงสรุปโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ พิจารณาตามหลัก ตรรกวิทยา ความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการประเมินในครั้งนั้นว่าเป็น แบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม นอกจากนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้ในมาตราการวัดและสถิติที่นำมาใช้ ด้วย

5. ใช้ผลของการวัดและประเมินผลให้คุ้มค่า การวัดและประเมินผลแต่ละครั้งเป็น งานที่ต้องลงทุนทั้งในด้านพลังความคิด กำลังกาย เวลาและงบประมาณ เพื่อให้สามารถวัดผลตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากผลการวัดที่ครูนำมาเพียงตัดสินได้ตกให้ผู้เรียนเท่านั้นนับว่าเป็นการ ลงทุนที่ไม่คุ้มค่าเพราะผลการวัดและการประเมินผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก เช่น

สำหรับวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู เป็นต้น

องค์ประกอบของการวัดการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1. ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน การวัดผลเป็นสิ่งที่ตรวจสอบผลจากการสอนของครูว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ถ้าวัดผลโดยไม่ยึดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นหลักก็จะไม่เกิดประโยชน์อันใดทั้งสิ้น จะไม่ทราบพัฒนาการของนักเรียนว่าได้บรรลุเป้าหมายตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหรือไม่หรือกล่าวได้ว่าเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาอย่างหนึ่ง การวัดผลไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแม้จะวัดตรงตามการสอนของครูก็จะเกิดปัญหาตามมาซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุ คือ ครูไม่มีความคิดรวบยอดสิ่งที่ต้องการจะวัดครูยังใช้เครื่องมือวัดไม่ถูกต้องและการวัดไม่ครบถ้วน
2. เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม การวัดผลทางการศึกษาเป็นการวัดทางสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คงที่แน่นอนเหมือนกับการวัดทางกายภาพหรือทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นครูต้องพยายามเลือกใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพดี เพื่อให้ผลการวัดถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ต้องพยายามใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด เมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใด ต้องระวังข้อบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของครูและต้องมีความสนใจหรือฝึกทักษะในการวัดอยู่เสมอ จึงจะแก้ไขป้องกันข้อบกพร่องเหล่านี้ได้
4. ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เมื่อได้ผลจากการวัดออกมาแล้วครูต้องนำไปประเมินผลจึงจะช่วยให้การวัดผลและประเมินผลมีความหมาย และในการประเมินผลนั้นเกณฑ์ที่ใช้เป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องแปลผลให้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม การวัดผลประเมินผลจึงเกิดประโยชน์ได้เต็มที่
5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มุ่งวัดเพียงประเด็นที่ว่านักเรียนจำเนื้อหาได้มากน้อยเพียงใด หรือผ่าน - ไม่ผ่าน หรือใครได้คะแนนอยู่ในระดับใดเท่านั้น จุดประสงค์สำคัญของการวัด คือ เพื่อค้นและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนั้น คือ ต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เด่น - ค่อย ในเรื่องใด และหาทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สมนึก ภัททิยธนี, 2544 : 16 - 17)

การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน พัฒนาเครื่องมือและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การวัดผลประเมินผล

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ ผลการวัดจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้นการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องควรรักษา ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้หลายแนว ดังนี้

สำนักงานทดสอบทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 1) ได้ให้ความหมายว่าการวัดและประเมินผลไว้ว่า เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาได้ข้อมูลทางการเรียนมาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนั้นการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องประเมินด้วยทางเลือกใหม่หรือประเมินตามสภาพจริง โดยใช้วิธีที่หลากหลายมีความเที่ยงตรง และเชื่อมั่น ได้ผลการวัดและการประเมินแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน คือ การปฏิบัติในการวัดผลการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร วัดตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

การนำการวัดการประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไปใช้

สมเดช สีแสง (2546 : 336 - 337) กล่าวว่า หลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ว่าการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้พัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดผลถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ในขณะเดียวกัน การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาจะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติ

ทวีศักดิ์ บังคม (2550 : 51) กล่าวว่า การวัดผลการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น จะต้องสามารถวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ในระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน การวัดผลประเมินผลทุกระดับ ทั้งระดับชั้นเรียนและ

ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ ต้องเชื่อมโยงและสะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียนเมื่อเทียบกับมาตรฐานอย่างแท้จริง

เสาวลักษณ์ สงวนไพร (2551 : 43) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล คือ กระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งจำนวนหรือปริมาณ โดยอาศัยเครื่องมือหรือหาวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตการตรวจผลงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ แล้วนำผลที่ได้มาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน แล้วตัดสินออกมาว่า สูง ต่ำ กว่าเกณฑ์หรือ เก่ง อ่อนประการใด เป็นต้น ดังนั้นการวัดผลและการประเมินผลจึงเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการวัดผลไปปรับปรุงสภาพในการบริหารงานวิชาการต่อไป

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตรวจสอบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ กำเนิดถึงความยุติธรรม แปลผลให้ถูกต้อง ใช้ผลการวัดและประเมินให้คุ้มค่า โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานพัฒนาเครื่องมือและประเมินผลให้ได้มาตรฐานผลการวัดจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้นักเรียนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ และสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดผลถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยอาศัยเครื่องมือหรือหาวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตการตรวจผลงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ แล้วนำผลที่ได้มาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน แล้วตัดสินออกมาว่า สูง ต่ำ กว่าเกณฑ์หรือ เก่ง อ่อนประการใด

การเทียบโอน

ความสำคัญของการเทียบโอน

การเทียบโอนผลการเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์และแนวทางเทียบโอนผลการเรียนที่หลากหลายว่าปีที่ผ่านมา โดยการเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนในรูปแบบการจัดการศึกษาต่างรูปแบบกัน มีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีหลากหลายมากขึ้น เนื่องด้วยมาตราที่ 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษา และลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน สามารถเทียบโอนกันได้โดยให้สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนโดยนำความรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ หรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบโอนผลการเรียนระหว่างโรงเรียนที่นักเรียนสามารถนำผลการเรียนจากโรงเรียนแห่งหนึ่งมา

ใช้ในโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งได้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่อง ลดการเรียนซ้ำในรายวิชาที่เรียนมาแล้ว และนักเรียนสามารถนำผลการเรียนไปเทียบโอนในสายอาชีพ โดยสถานศึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา ซึ่งจะให้ข้อมูลที่แสวงหาความรู้ความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ
2. พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง การทดสอบการสัมภาษณ์เป็นต้น
3. พิจารณาจากความสามารถและปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา / จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสมการพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศ หรือแนวทางการปฏิบัติ

โดยสรุปแล้วการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องช่วยกันดำเนินการประเมินตามความถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและจุดหมายของหลักสูตรที่ได้วางไว้

ได้มีนักการศึกษาได้กำหนดแนวทางการวัดผลและการประเมินผลไว้หลายแนว ดังนี้
ชาลินี ฉายรัตน์ (2550 : 41) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่กันไปกับกระบวนการเรียนการสอน มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดผลให้ได้มาตรฐาน

ภารดี อนันต์นาวี (2551 : 283) สรุปแนวทางการปฏิบัติการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวทางการปฏิบัติการวัดผล ประเมินผลของการศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และการประเมินผลของแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ ปฏิบัติและผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถาบันอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือการวัดผลให้ได้มาตรฐาน

ลีลาวดี จีระเสมานนท์ (2555 : 24) กล่าวว่า ในการประเมินผลจะต้องมีการวัดผลในสิ่งนั้นมาก่อน ซึ่งเรามักจะแสดงผลการวัดเป็นตัวเลขนักเรียนคนนั้นมีความรู้มากน้อยเพียงใด โดยดูจากคะแนนที่สอบว่าได้เท่าไรและมาประเมินค่า ซึ่งจะมีการทำต่อเมื่อมีสิ่งอื่นมาเปรียบเทียบกับเพื่อพิจารณาว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง การวัดผลและการประเมินผลจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก คือ ถ้าผลการวัดถูกต้องการประเมินก็เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง ถ้าผลของการวัดผิดพลาดการประเมินผลก็อาจจะผิดพลาดด้วย

การนำการเทียบโอนไปใช้

วัดผลประเมินผลการเทียบโอน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาร่างต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การกำหนดระเบียบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา
 2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการ และการประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเรียนรู้
 3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โคนเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน
 4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
 5. พัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
- จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การปฏิบัติในการวัดผลที่กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่เป็นกระบวนการประเมินค่าความก้าวหน้าของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน และผู้สอนต้องจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการวัดผลประเมินอย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการตรวจสอบได้ อันแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและยุติธรรมในการประเมิน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาการศึกษา (Educational Research and Development หรือ R & D)

ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาการศึกษา โดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development)

เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยา เป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Education Product)

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (R & D) มีความแตกต่างจากการวิจัยการศึกษาประเภทอื่น ๆ อยู่ 2 ประเภท คือ

1. เป้าประสงค์ / จุดมุ่งหมาย (Goal) การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการก็มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยประยุกต์ทาง

การศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับสถานศึกษาทั่วไป

2. การนำไปใช้ (Utility) การวิจัยทางการศึกษา มีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง คือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม้ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าวโดยวิธีที่เรียกว่า “การวิจัยและพัฒนา” อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มิใช่สิ่งที่ทดแทนการวิจัยทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษาให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือเป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษาจึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา (ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน หรือการวิจัยประยุกต์) ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 11 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด คือ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลผลิตทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา คือ อะไร โดยต้องกำหนดลักษณะทั่วไป รายละเอียดของการใช้วัตถุประสงค์ของการใช้เกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลผลิตการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาอาจมี 4 ข้อ คือ

1. ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
2. ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการที่จะพัฒนา ต่อการวิจัยและพัฒนา

นั้นหรือไม่

3. บุคลากรที่มีอยู่ ทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนา

นั้นหรือไม่

4. ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิตการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวិชาขขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 การวางแผนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต

2. ประมาณการค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

3. พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลผลิต

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลผลิต

ขั้นนี้เป็นขั้นการออกแบบและจัดทำผลผลิตการศึกษาตามที่วางไว้ เช่น เป็นโครงการวิจัยและพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ก็จะต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุ หลักสูตร คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือการประเมินผล

ขั้นที่ 5 ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 1

โดยการนำผลผลิตที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลผลิตในโรงเรียนจำนวน 1 - 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มเล็ก 6 - 12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 1

นำข้อมูลและผลการทดลองใช้จากขั้นตอนที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 7 ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 2

ขั้นนี้ นำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพผลผลิตตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนจำนวน 5 - 15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 - 100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณ ในลักษณะ Pre - test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิตอาจมีกลุ่มควบคุม กลุ่มการทดลอง ถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นที่ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 9 ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 3

ขั้นนี้ นำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลผลิตโดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10 - 13 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 - 200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 3

นำขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 11 เผยแพร่

เป็นการเสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลผลิตในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำให้ครูผู้สอนในชั้นเรียน เป็นการวิจัยในสภาพตามความเป็นจริง ปัญหาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและต้องการแก้ไข เป็นการสอดแทรกให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ งานวิจัยที่ทำนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ ผู้ทำต้องนึกถึงประโยชน์หรือคุณค่าต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำวิจัยเป็นสิ่งที่ตระหนักรู้โดยครูผู้สอนเองด้วยความรู้สึกห่วงใยต่อนักเรียนปรารถนาที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน สิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน คือ งานวิจัยที่พัฒนาการเรียนรู้จะสำเร็จมีข้ออยู่ที่ความคิดอย่างเดียว แต่อยู่ที่การลงมือทำ กล่าวได้ว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องจะเกิดขึ้น ได้ยากถ้าขาดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ขาดการดำเนินการ โดยใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดรูปธรรมมากขึ้น และเป็นการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครู อาจารย์อย่างแท้จริง ซึ่งผลก็คือ คุณภาพ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่ง สุกัน เทียนทอง (2546 : 29) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ไขปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 67 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนสามารถวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมีครูเป็นผู้ปฏิบัติการวิจัยเรียนว่าครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน

การนำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใช้

1. ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

กนกอร หงส์วิเศษ (2550 : 31) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้ และวิธีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนซึ่งทำในห้องเรียน โดยขณะสอน เพื่อ แก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนในวิชาที่ครูรับผิดชอบ โดยอาศัยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์

ปิยนุช ทองพรม (2550 : 41) กล่าวว่า การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน คือ

1. ภาษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการ และพัฒนาคุณภาพงานวิชาการใน ภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระ การเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

เกรียงไกร พิธีกรรมมัง (2551 : 31) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงเพื่อให้เกิดนวัตกรรม หรือวิธีการใหม่ ๆ การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และการวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียนเพื่อนำเอาผลที่ได้มา ปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น

พัชรพงษ์ สุขแสวง (2551 : 24) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ดังนี้ คือ ศึกษาวิเคราะห์ การบริหารการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

เอมอร ผลบุญพ (2551 : 14) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาหาความรู้ ใหม่ ๆ โดยดำเนินการของครูผู้สอนและอาจรวมถึงครูนักเรียนผู้บริหาร โรงเรียนสมาชิกในชุมชน เพื่อใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ในที่นี้เรียกว่า นวัตกรรมการศึกษาทั้งนี้ เพื่อใช้พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเริ่มจากการแก้ปัญหาเชิงระบบมี การวางแผนและวางนโยบายในการพัฒนาและเสร็จสิ้นที่การคิดค้นนวัตกรรมแก้ปัญหาได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่กระทำโดยครูผู้สอน โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์การบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน เลือกใช้และพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างได้ผลและสื่อเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ มาจากท้องถิ่นรวมถึงสื่อที่ทันสมัยและเป็นสากล

องค์ประกอบของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ครูผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อม ๆ ไปด้วยการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหา
2. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรพิจารณาลักษณะของกิจกรรม ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติอย่างคืบตัว
 - 3.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
 - 3.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดแก้ปัญหา หรือพัฒนาชิ้นงาน หรือโครงการ
 - 3.4 ต้องคำนึงให้ผู้เรียนร่วมเรียนรู้ หรือทำงานเป็นกลุ่ม
4. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ว่าจะต้องใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทใดที่ช่วยสร้างความเข้าใจในความคิดรวบยอดนั้น ได้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นกิจกรรมที่ผ่านกระบวนการที่ผู้เรียนต้องลงมือค้นหาคำตอบ ทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือสะท้อนการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. จัดเตรียม สื่อการเรียนรู้ อาจผลิตขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงจากของเดิม
อาจอยู่ในรูปของ

- 5.1 ชุดการทดลอง
- 5.2 ชุดกิจกรรม
- 5.3 สิ่งตีพิมพ์ เช่น เอกสาร ตำรา วารสาร
- 5.4 เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต E - Learning มัลติมีเดีย

Web - based Learning

- 5.5 แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ
- 5.6 แหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ

6. นำไปใช้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ
เช่น

- 6.1 ผู้เรียน
- 6.2 ครูผู้สอน
- 6.3 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

7. ประเมินผลสื่อ โดยพิจารณาจาก

- 7.1 ประเมินผลผลิต คือ ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ โดยผ่าน
ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ และ
ด้านประเมินผล
- 7.2 ประเมินบริบทการใช้ เพื่อหาบริบทที่เหมาะสมในการใช้สื่อการเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพจริง เช่น การจัดจำนวนสมาชิกในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพสูงสุดใน
กิจกรรมการแก้ปัญหาที่ใช้ Web - based Learning
- 7.3 ประเมินด้านความคิดเห็น เจตคติที่มีต่อการเรียนจากสื่อการเรียนรู้
- 7.4 ประเมินด้านความสามารถ (Performance) ของผู้เรียน ความสามารถ
ของผู้เรียนประเมินได้จากการกระทำที่แสดงออกโดยตรงจากการทำงานด้านต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น
สถานการณ์ที่กำหนดให้ ที่เป็นสภาพจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ปัญหา
หรือปฏิบัติงานจริง อาจประเมินได้จากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด (Cognitive Process)
โดยเฉพาะการคิดในระดับสูง (Higher - order Thinking) ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิด
วิพากษ์วิจารณ์ การคิดแบบสร้างสรรค์ การคิดเชิงเหตุผล เป็นต้น นอกจากนี้อาจประเมินเกี่ยวกับ
กระบวนการทำงาน เช่น กระบวนการการแก้ปัญหา

การนำการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้

การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอน และบริหารงานวิชาการมีการดำเนินการผลิต จัดทำ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประเมินผลการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน
3. จัดทำจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ
4. จัดทำจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และส่งเสริมความรู้ของผู้สอน
5. ศึกษาวิธีการเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
6. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมิน สื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่อย่างสม่ำเสมอ
7. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น
8. จัดให้มีการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นระยะ ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 99) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการ

3. จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้การสอน และพัฒนางาน
ด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันการศึกษา บุคคล
ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
ปิยนุช ทองพรม (2550 : 45) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทาง
การศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูอาจารย์
บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย และได้เลือกพัฒนาและ
ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไกล สื่อและเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่จัดทำ จัดหาจาก
ท้องถิ่น ไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล

เกรียงไกร ปรีธรรมมัง (2551 : 31) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
ทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์
บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ
ให้ครูอาจารย์ได้เลือกใช้และพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างได้ผลและสื่อ
เทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ มาจากท้องถิ่นรวมถึงสื่อที่ทันสมัยและเป็นสากล

พัชรพล สุขแสง (2551 : 24) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ
การศึกษา ได้ดังนี้ คือ ศึกษา วิเคราะห์ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และ
การบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

การดี อนันต์นาวี (2551 : 283) กล่าวว่า การปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและบริหารวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางาน

ด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว
องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากแนว
ปฏิบัติการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังกล่าวผู้บริหารจะต้องสำรวจ
ความต้องการของครูในการใช้วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน จัดว่าวัสดุประกอบ

หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนมาบริการอำนวยความสะดวกแก่ครู ส่งเสริมให้ครูได้มีการคิดค้นพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และควบคุม กำกับ ให้ครูได้ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน เลือกลงใช้และพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างได้ผล และสื่อเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ มาจากท้องถิ่นรวมถึงสื่อที่ทันสมัยและเป็นสากล

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้จัดทำเอกสารการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน และประสบการณ์อื่น ๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสนใจในการแก้ปัญหาของมนุษย์

ความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่แพร่หลายทั่วถึงกัน ได้อย่างรวดเร็ว ไร้อาณาเขต ขวางกั้น สภาพดังกล่าวมีส่วนกระทบถึงวิถีชีวิตของผู้คนพลเมืองโดยทั่วไป เพราะเป็นสภาพที่เอื้ออำนวยในการรับและถ่ายโยงเอาศาสตร์หรือภูมิปัญญาตะวันตกเข้ามาในการพัฒนาประเทศและพัฒนาผลผลิต ตลอดจนการดำเนินชีวิต อย่างมิได้มีการปรับปนกับภูมิปัญญาไทยที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นที่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้ชุมชนชนบทประสบปัญหาดังที่กล่าวว่า ชุมชนล่มสลาย อันมีผลรวมไปถึงความทรุดโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง การพยายามใช้กลไกทางการศึกษาจากเงื่อนงำที่เปิด โอกาสให้มีการพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการ ของท้องถิ่น เป็นช่องทางในการประยุกต์เอาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีจุดเด่น ที่สามารถพิสูจน์ตัวเองในการยืนหยัดอยู่รอดได้ ท่ามกลางกระแส การล่มสลายของชุมชนและการทรุดโทรมของสิ่งแวดล้อม ดังกล่าว มาสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในแนวทางของการคิดปฏิบัติจริง จากการประยุกต์

ปรับปรน ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาไทยกับปัญญาสากล เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบคุณค่าภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด นำมาซึ่งคุณภาพที่สงบสันติสุขของบุคคล ชุมชนและชาติ

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

1. เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
5. เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและแหล่งศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้

ด้วยตนเอง

6. เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
7. เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง
8. เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนหรือผู้เป็น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพความสามารถของ ผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น

การนำการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปใช้

แนวทางการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

1. กำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อ หรือเลือก แหล่งเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ศึกษาผู้เรียน โดยพิจารณาถึงวัย ระดับชั้น ความรู้ ประสบการณ์ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้
3. ศึกษาธรรมชาติของเนื้อหา สาระ ที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้แต่ละเรื่อง อาจมี ลักษณะเฉพาะบางเรื่องด้วยการปฏิบัติจริง หรือเรียนรู้จริง ดูการสาธิตจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และบางเรื่องต้องอาศัยจากการสืบค้นข้อมูล การฟัง การดู และการอ่าน
4. พิจารณาประโยชน์และความคุ้มค่าของแหล่งเรียนรู้ว่าสามารถสร้างความสนใจ สื่อความหมายและประสบการณ์การเรียนการสอนแก่ผู้เรียน การจัดประสบการณ์ เรียนรู้แก่ ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ได้ประสบการณ์ตรง
5. หาประสิทธิภาพของสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยการปรับปรุงสื่อที่จัดไว้ เพื่อเป็น การปรับคุณภาพของสื่อว่าเหมาะสม ในการนำไปใช้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณ โรงเรียนและ นอกบริเวณ โรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริง และสอดคล้อง กับการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักดังนี้

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณ โรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่สวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น
2. การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติ ทดลอง ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การปฏิบัติการเกี่ยวข้าว การทำนา การทำไร่ งานเชื่อม โลหะ งานปูน งานไม้ และการฝึกงานใน สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอน เป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการ พื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรม ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา

ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบโรงเรียน มี 3 ลักษณะ คือ

1. คน
2. แนวคิดชาวบ้าน
3. ผลงานชาวบ้าน

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

1. การเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน
2. การนำนักเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้หรือสถานประกอบการของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน โรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ที่รับผิดชอบจะต้องศึกษาและจัดทำรายละเอียด ข้อมูลในการจัดทำ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. ศึกษาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีแนวทางดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. จัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
4. ขอความร่วมมือกับชุมชนและตัววิทยากรท้องถิ่น
5. เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ หรือนำนักเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้
6. ทำการวัด ประเมินผล
7. รายงานผล สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ข้อดีในการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง
2. ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน
3. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อชุมชน และกระบวนการเรียนรู้
4. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ผู้เรียนเกิดความรักท้องถิ่นและเกิดความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น

การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่น การใช้แหล่งเรียนรู้และการนำวิทยากรท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 36) ดังนี้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
4. จัดทำเอกสารเผยแพร่การเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุวชน หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาที่ใกล้เคียง
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้จะสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจะต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 กำหนด “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ” ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ดังนี้จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องมีการดำเนินการจัดและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้บริการผู้เรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

บันดล จันทกุล (2552 : 42 - 43) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุ สถานที่ บุคคล และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในปัจจุบันแหล่งการเรียนรู้ได้แก่

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 บุคลากร เช่น ครู ผู้บริหาร นักการภารโรง
 - 1.2 สถานที่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ บ่อปลา แปลงเกษตร ศูนย์วิชาการ

2. แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่

2.1 บุคลากร เช่น พระสงฆ์ ข้าราชการบำนาญ ประชาชน ชาวบ้าน เจ้าของกิจการ ข้าราชการทั้งในและนอกหน่วยงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 สถานที่ เช่น วัด ฟาร์ม โรงงาน สวนเกษตร สหกรณ์ โรงพยาบาล และสถานประกอบการต่าง ๆ

ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554 : 58) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการและสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลชุมชนให้การประชาสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการศึกษาและนอกสถานศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะประชาชนชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการศึกษาและนอกสถานศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ

7. การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศ

1. การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา ใ้งานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การนิเทศการสอน (Supervision of Teaching) หมายถึง กระบวนการที่มุ่งให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

ความสำคัญของการนิเทศ

การนิเทศ เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ทันต่อสถานการณ์ นโยบายการศึกษา หลักสูตรและองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งความสำคัญของการนิเทศการสอนมี ดังนี้

3.1 เพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการ ความรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา หลักสูตร
นโยบายการจัดการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

3.2 เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

3.3 เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษา เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการจัด
การศึกษา เพื่อก่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษา

3.4 เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษา

จุดประสงค์ของการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการที่คนกระทำกับคน คือ ผู้นิเทศกระทำกับผู้สอน
เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สอน

1.1 ให้ข้อมูลแก่ผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.2 ให้ผู้สอนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอน

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.1 ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา

2.2 ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอน

3.1 มีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน

4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศ

การสอน

ประโยชน์ของการนิเทศการสอน

ประโยชน์ของการนิเทศการสอนที่สำคัญ ได้แก่

1. ช่วยพัฒนาคุณภาพครู

2. ช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. ช่วยพัฒนางานด้านวิชาการภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

4. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจและความมั่นใจให้กับครู

5. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากร

หลักการของการนิเทศการสอน

นักการศึกษาได้ให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

1. การนิเทศการสอน เป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในหลักวิธีการสอน ต่าง ๆ ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สร้างสื่อและใช้สื่ออย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่น มีทัศนคติและอุดมการณ์ในการสอน
2. การนิเทศการสอน ยึดความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง การนิเทศจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบแบบแผน เป็นขั้นเป็นตอน สามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. การนิเทศการสอน มีความเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง สามารถพิสูจน์ได้ถึงเหตุและผลรวมทั้ง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสรุปผล สามารถอ้างอิงได้และมีความน่าเชื่อถือได้
4. การนิเทศการสอน ต้องมีความยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการ วิธีนิเทศการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
5. การนิเทศการสอน เป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่น ๆ หมายถึง กระบวนการ พัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้น และสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภายใน สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศ

การนิเทศเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ผู้นิเทศจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

1. ด้านความรู้ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักทฤษฎี การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลโดยตรง ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ ต้องรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านทักษะ ต้องมีทักษะการสอนในเกณฑ์ดี มีทักษะในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การมองโลกในแง่ดี และมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่ดีด้วย
3. ด้านเจตคติ ต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ที่ดี มีความสนใจ ตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง มีความสุภาพ เป็นกันเอง เสียสละและอุทิศตนเพื่องาน

รูปแบบการนิเทศการสอน

นักการศึกษาได้แบ่งรูปแบบการนิเทศการสอน ตามลักษณะของปรัชญา และลักษณะของผู้นิเทศ ออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การนิเทศแบบตรวจตรา (Inspection Supervision) เป็นการนิเทศแบบดั้งเดิม ผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น การเป็นไปตามหลักสูตรหรือไม่ วิธีสอนเหมาะสมหรือไม่ เมื่อตรวจแล้วชี้แจงให้ครูแก้ไขข้อบกพร่อง

2. การนิเทศแบบให้ผลผลิต (Supervision as Production) บางครั้งเรียกว่าการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งมองที่ผลผลิต โดยเปรียบสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิต ครูเป็นพนักงาน และนักเรียนเป็นผลผลิต และผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ วิจัยและพัฒนา เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ

3. การนิเทศเพื่อพัฒนา (Developmental Supervision) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ตามความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เช่น ผู้นิเทศจะชี้แนะเมื่อครูมีความรู้ความสามารถต่ำ ครูขาดประสบการณ์ แต่เมื่อครูมีความสามารถสูงเมื่อเกิดปัญหาที่สามารแก้ไขปัญหาร่วมกันได้

4. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) การนิเทศแบบนี้ จะได้ข้อมูลโดยตรงจากการสังเกต การสอนในห้องเรียนจริง เป็นการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

การนิเทศการศึกษาเชิงระบบ

การนิเทศการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ควรมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวที่เป็นพลวัตร (Dynamic) นั่นก็คือการนำวงจรคุณภาพ (Quality Loop) หรือวิธีระบบ (System Approach) มาใช้ในการดำเนินงาน

1. การวิเคราะห์ ขั้นการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการทำงานขั้นแรกที่ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญ เพราะการนิเทศ จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพสูง ควรต้องมีผลการวิเคราะห์ในหัวข้อที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น ควรใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม เช่น การนิเทศและตรวจเยี่ยม การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอน การส่งแบบสำรวจความต้องการ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ผล จะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลายและครอบคลุม เป็นประโยชน์ต่อการออกแบบ กิจกรรมการนิเทศ ที่ตรงกับความต้องการ ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหาและภารกิจเมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นแล้ว ผู้นิเทศ จะดำเนินการกำหนดหลักสูตร กิจกรรม ตามลำดับความต้องการ แล้วกำหนดเนื้อหาในการนิเทศการศึกษา การจัด โครงสร้างและลำดับการนำเสนอ ให้ง่ายต่อ

การสร้างความรู้ความเข้าใจ ผู้รับการนิเทศได้รับความสะดวก มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในการนิเทศ สามารถชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้

1.3 การวิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศควรทำความรู้จัก กับผู้รับการนิเทศในทุกระดับ เช่น เพศ วัย วุฒิการศึกษา ประวัติการรับราชการ นิสัยใจคอ ความสนใจ ความถนัด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวางแผนการนิเทศ การเลือกวิธีการ สื่อ รวมทั้ง เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมได้ ซึ่งก็คือ หลักการนิเทศ ที่ยึดผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลางในการนิเทศ นั่นเอง

1.4 การวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบายการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงสนองความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ผู้บริหาร และครู เท่านั้น แต่ในบางกรณี ก็เป็นการนิเทศตามนโยบาย เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่สนองกลยุทธ์ของฝ่ายนโยบาย เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สภาพการณ์และนโยบาย จึงเป็นภาระงานที่จำเป็นอย่างยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

2. การออกแบบและพัฒนาเมื่อมีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหา ภารกิจ และสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างครอบคลุมแล้ว จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ในการออกแบบ และพัฒนาในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การออกแบบวัตถุประสงค์ของการนิเทศการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นเสมือนเข็มทิศในการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญ อยู่เสมอ โดยกำหนดจุดวัตถุประสงค์ (Goals) ทั้งในลักษณะกว้าง ๆ และวัตถุประสงค์ ที่มีลักษณะเฉพาะ หรือเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) มีความครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทำให้การนิเทศการศึกษามีความชัดเจนและครอบคลุม

2.2 การออกแบบวิธีการและกิจกรรมการนิเทศเมื่อผู้นิเทศ ได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการดำเนินการ กำหนดวิธีการนิเทศ ได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในเบื้องต้น เช่น กรณีของการนิเทศออนไลน์ ของศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศฯ สพท. นครราชสีมา เขต 1 อาจจะเลือกแนวการนิเทศ ดังนี้

2.2.1 การนิเทศทางไกลผ่านเว็บไซต์ <http://www.edkorat1.info/sup> โดยการใช้ช่องทางการกระดานถาม - ตอบ (Web Board) และห้องสนทนา (Chat Room)

2.2.2 การนิเทศและให้คำแนะนำปรึกษา ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

2.2.3 การนิเทศทางไกลด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e - mail)

2.2.4 การนิเทศทางไกลด้วยเทคโนโลยีเว็บบล็อก (Web Blog)

2.2.5 การจัดส่งแผ่นซีดีรอมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e - Book)

3. ขั้นการนิเทศ

3.1 การเตรียมการและประสานงานการนิเทศเมื่อผู้นิเทศได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหา ภารกิจ สภาพการณ์ต่าง ๆ มีการสร้างและพัฒนาสื่อและกิจกรรมการนิเทศแล้ว ควรมีการเตรียมการ ประสานงาน และนิเทศการศึกษา ดังนี้

3.1.1 การจัดทำตารางและกำหนดการนิเทศ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.1.2 ประสานงานกับคณะนิเทศ เพื่อให้มีการบูรณาการการนิเทศ ให้ครอบคลุมภารกิจ และกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมทั้งการบูรณาการการนิเทศ ตามความจำเป็น

3.1.3 ประสานงานไปยัง โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนัดหมายเกี่ยวกับวัน เวลา ตารางการนิเทศ รวมทั้งการเตรียมข้อมูลเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ

3.2 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศ ลงมือดำเนินการนิเทศ ซึ่งควรใช้หลักการนิเทศที่สำคัญ ๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลสำเร็จ ภายใต้วางใจที่เชื่อถือว่า ผู้รับการนิเทศทุกคน สามารถพัฒนาให้บรรลุผลตามศักยภาพได้ ให้ความสำคัญในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญปัญหาและการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะ ในการป้องกันและการแก้ไข ปัญหาให้ผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น รักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีการใช้ กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น

4. ขั้นการประเมินผลและรายงานการดำเนินกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ควรได้มีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งก่อนการดำเนินกิจกรรม ระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์หลายประการ กล่าวคือ การประเมินก่อนการดำเนินกิจกรรม จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้รับการนิเทศ เกี่ยวกับความสนใจ ความรู้พื้นฐาน การประเมินระหว่างดำเนินกิจกรรมจะทำให้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้รับการนิเทศ ส่วนการประเมินหลังการดำเนินกิจกรรม จะทำให้ทราบถึง ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน มีการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ เมื่อการประเมินผลสิ้นสุดลง ควรได้มีการสรุปและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยอาจจัดทำ

เป็นรายงาน อย่างง่าย แล้วรวบรวมไว้ใน เอกสารการนิเทศเพื่อให้เห็นเส้นพัฒนาของการดำเนินงาน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. **ขั้นปรับปรุงและพัฒนา** เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้นิเทศควรดำเนินการอยู่เสมอ ในทุกขั้นตอนการนิเทศ เพราะในปรับปรุงและพัฒนา การปฏิบัติงานนั้น ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้ง จะได้ข้อมูลสำคัญที่ ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ บุคลากร หน่วยงาน องค์กรผู้รับผิดชอบ จะนำไปประกอบการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้การทำงานเป็นไปอย่างสอดคล้อง เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ และมีการผล ดำเนินงานที่เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด การปรับปรุง และพัฒนาได้ดำเนินการในทุกขั้นตอนของ การนิเทศ เช่น การปรับปรุงวิธีการ และเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ผลที่แม่นยำ มีประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา อย่างสูงสุด การปรับปรุงในขั้นตอนการออกแบบ และพัฒนา เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการนิเทศมีความครอบคลุม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และ ความต้องการของครูและโรงเรียน รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาชุดฝึกอบรม ให้ได้ประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้ เลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับการนิเทศ บริบท เนื้อหาสาระ งบประมาณ รวมทั้งการปรับปรุงแผนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนา วิธีการประเมิน ผลการนิเทศ ให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่งจะส่งผลถึงข้อมูลที่ได้ จากการประเมิน มีความถูกต้องตามความเป็นจริง

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและ ช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษา และช่วยชี้ช่องทางลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูผู้สอนเพื่อให้สามารถ ปรับปรุงตัวครูและนักเรียนตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการ พัฒนาผู้เรียน สภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ของ โรงเรียนและหลักสูตร ได้มีนักวิชาการและ หน่วยงานอื่นให้ความหมาย แนวทางการนิเทศการศึกษา ดังนี้

การนำการนิเทศการสอนไปใช้

1. จัดระบบการนิเทศวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายเหมาะสม กับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนสถานศึกษา

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ภารดี อนันต์วี (2551 : 284) กล่าวว่า การนิเทศศึกษามีดังนี้

1. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนวิชาการ

5. การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายอื่นหรือเครือข่ายนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2552 : 60) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ผู้สอนให้สามารถพัฒนาปรับปรุงตัวครูและนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียน สภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ของ โรงเรียนและหลักสูตร

ทับทิม ปาเงิน (2552 : 40 - 41) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางวิชาการที่ทำให้การศึกษาบรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายอันพึงประสงค์ เพราะงานนิเทศการศึกษาเป็นแนวทางที่จะช่วยปรับปรุง แก้ไข ริเริ่ม โดยใช้เทคนิคและบริบททางสังคมเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการนิเทศและมนุษย์เข้าช่วยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้ง 4 ทาง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 231) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับทุกประเภทต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการช่วยเหลือผู้สอน ในด้านการสอน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ความรู้สามารถและทักษะทางการศึกษาอย่างครบถ้วน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นนั้นได้เจริญงอกงามตามความเหมาะสมวัยบุคลากรที่มีหน้าที่หลัก ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในทางวิชาการในระดับเชี่ยวชาญเนื่องการช่วย เนื่องด้วยการช่วยผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบเพื่อหวังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะ

ผู้บริหารการศึกษาในระดับสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการเรียนการสอนที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลพิเศษ เพราะสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือพบกับความล้มเหลวกับงานด้านวิชาการต่างก็มุ่งเน้นไปที่งานการเรียนการสอน ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า งานด้านการเรียนการสอนจะไม่มีการบริหารการศึกษาในระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานงานนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอนหากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากฝ่ายบริหารและฝ่ายอื่น ๆ ทุกฝ่าย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ผู้สอนให้สามารถพัฒนาปรับปรุงตัวครูและนักเรียนให้เกิดความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการนิเทศและมนุษย์เข้าช่วยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้ง 4 ทาง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้เจริญงอกงามตามความเหมาะสมวัย

8. การแนะแนวการศึกษา

การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการสอนการดำเนินแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตาม และประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักความสามารถ ความต้องการของตนเองในการเลือกหรือปรับปรุงตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลให้บรรลุถึงขั้นสูงสุดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตต่อไป

การนำแนะแนวการศึกษาไปใช้

1. การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
3. ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

บันดล จันทกุล (2552 : 28) สรุปว่า การแนะแนว คือ การให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองให้สำเร็จด้านการเรียน โดยมีผู้เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ เช่น ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน

ถิตดาวัลย์ สุตสวาท (2554 : 28) สรุปว่า การแนะแนวทางการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางการวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินแนะแนวการศึกษาโดยร่วมมือของครูทุกคน การประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาอื่น การสร้างเครือข่ายการแนะแนวการศึกษาภายในพื้นที่การศึกษาและการติดตามประเมินผลการจัดระบบการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. จัดระบบแนวทาง ทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
3. ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สุชาติ ใหญ่เลิศ (2554 : 49) สรุปว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญกับปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องและปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต กระบวนการแนะแนวนี้อาจจัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ผ่านการฝึกฝนมาแล้วอย่างดีซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไปทุก ๆ ด้าน และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักความสามารถ ความต้องการของตนเองในการเลือกหรือปรับปรุงตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไปทุก ๆ ด้าน และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐาน ที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - 2553) ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance System) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - 2553) ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับ ดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้วยการทำจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งคณะบุคคลทำการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา และจัดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและแผนพัฒนา
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน / โครงการของสถานศึกษา

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จะประกอบด้วยตรวจสอบและทบทวนภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการและตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชั้นที่เป็นตัวประโยค ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกนร่วม โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด (เขตพื้นที่) ดำเนินการ

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอกมาประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษาซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา คือ การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐาน ที่ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. สถานศึกษาจะต้องจัดทำโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. สถานศึกษาจะต้องจัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4. สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษาท้องถิ่นและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการและครอบคลุมในเรื่อง ต่อไปนี้

5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5.7 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถานศึกษาจะต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7. ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม (การสังเกตพฤติกรรม และกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงาน

และเพิ่มสะสมงาน แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

9. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตามข้อ (8) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

10. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังนี้

10.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

10.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี/รายภาค

10.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

11. หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบ ทั้งนี้การตรวจสอบและทบทวนให้เป็นไปตามข้อ (7) โดยอนุ โลม

12. หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบ และเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและผลุงประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วย ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

1. ศึกษาและเตรียมการ

1.1 ตั้งคณะทำงานประกัน

1.2 ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกมณุษย์

1.3 ตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

2. วางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
 - 2.3 จัดทำสารสนเทศสภาพปัจจุบัน (ข้อมูลพื้นฐาน)
 - 2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามแผนยุทธศาสตร์ในธรรมนูญสถานศึกษา
 - 2.5 จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา
 - 2.6 ประเมินสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาตามมาตรฐาน
 - 2.7 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาสถานศึกษา
3. ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผน
 - 3.1 ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
 - 3.2 นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ (Quality Audit)
4. ตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - 4.1 แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ
 - 4.2 กำหนดระยะเวลาและแนวทางการตรวจสอบ
 - 4.3 ประเมินสภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาครั้งที่ 2 หลังจากปฏิบัติงานไปได้ระยะเวลาหนึ่ง
 - 4.4 จัดทำสารสนเทศแสดงผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - 5.1 ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - 5.2 ติดตาม ตรวจสอบการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา
 - 5.3 สรุปผลการตรวจสอบ จัดทำสารสนเทศ (ข้อมูลพื้นฐาน) ครั้งที่ 2 และรายงานการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - 5.4 พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมิน (Quality Assessment) และรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation)

6. เตรียมการเพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

6.1 จัดเตรียมหลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

6.2 ถ้าได้รับการรับรอง และได้ใบรับรอง สถานศึกษารักษามาตรฐานคุณภาพให้คงไว้และรายงานผลการประเมิน

6.3 ถ้ายังไม่ได้รับการรับรอง สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข และขอรับการประเมินใหม่ ตามเวลาที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการตามขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1. การศึกษา และเตรียมการ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ตั้งคณะทำงาน และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.1 ศึกษาแนวคิด รูปแบบ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.2 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบที่สถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 จัดทำสื่อ เอกสาร คู่มือ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 ให้การศึกษาแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.2.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อทุกมนุษย์จะได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.2 ให้ช่วยกันสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมกับสถานศึกษา

1.3 ตั้งคณะกรรมการ และคณะอนุกรรม ในการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อ

1.3.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบงานต่าง ๆ ที่สถานศึกษาต้องจัดทำเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.3.2 การสร้างทีมงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

1.3.3 การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวางแผนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดย

2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่เป็นการกำหนดจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.1.2 ประชุมพิจารณา ความเหมาะสมของร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.1.3 ปรับปรุง และจัดทำเป็นมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามาให้ทุกมนุษย์ของสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ให้เข้าสู่มาตรฐานของสถานศึกษาต่อไป

2.2 จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อควบคุมให้ผู้รับผิดชอบงานคุณภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดที่กำหนดปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพสม่ำเสมอตลอดเวลา มีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำหรับงานต่าง ๆ ที่วิเคราะห์มาจากมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.2 จัดประชุมพิจารณาทบทวน และรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เขียนขึ้น พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2.2.3 จัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและประกาศให้ทุกคนนำไปปฏิบัติ

2.3 สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มาจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ที่จะใช้ในการหาจุดที่จะพัฒนาสถานศึกษาต่อไป มีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ตั้งกรรมการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.3 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.4 จัดเก็บเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ต่อไป

2.4 ประเมินสภาพปัจจุบัน หรือเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาที่สร้างขึ้นในข้อ 1.2 มีขั้นตอน ดังนี้

2.4.1 วางแผนกำหนดการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตลอดปีการศึกษา

2.4.2 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นคณะเล็ก ๆ คณะละ 2 - 3 คน โดยให้มีการประเมินข้ามฝ่าย เพื่อป้องกันการประเมินที่เข้าข้างฝ่ายของตน จะได้ช่วยกันหาข้อบกพร่องของการปฏิบัติงาน ที่จะช่วยกันแก้ไข ให้งานนั้น ๆ มีคุณภาพ และป้องกันไม่ให้ข้อบกพร่องนั้น ๆ เกิดขึ้นอีก

2.4.3 เตรียมเครื่องมือประเมิน โดยรวบรวมเครื่องมือประเมินที่เกี่ยวกับนักเรียน หรือครู หรือ ผู้ปกครอง ฯลฯ ให้เป็นฉบับเดียวกันสำหรับแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้ในการประเมินเพียงครั้งเดียว แล้วทำให้ได้ข้อมูลทุกมาตรฐาน และตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มมนุษย์นั้น ๆ อย่างครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ให้ข้อมูล

2.4.4 ดำเนินการประเมิน และสรุปผลการประเมินตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด

2.5 จัดทำสารสนเทศ หรือข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา โดยนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มาจัดทำข้อมูลพื้นฐานแสดงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยจัดกลุ่มของข้อมูล ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.6 จัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาสถานศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

2.6.1 ตั้งคณะทำงานร่างแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาสถานศึกษา

2.6.2 ดำรวจความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ตรวจสอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 สภาพขีดความสามารถของสถานศึกษา และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับมาตรฐาน และตัวชี้วัดคุณภาพที่ยังต้องปรับปรุง มาเป็นข้อมูลหนึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2.6.3 ร่างแผนกลยุทธ์สถานศึกษาระยะ 3 ปี

2.6.4 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2.6.5 ปรับปรุงร่างแผนกลยุทธ์ สถานศึกษา

2.6.6 ส่งให้ผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นชอบและลงนาม

2.6.7 ประกาศใช้เป็นแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2.7 จัดทำแผนปฏิบัติราชการตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยการนำกลยุทธ์และกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา ที่กำหนดไว้ในกลยุทธ์สถานศึกษา ไปวางแผนการปฏิบัติราชการประจำปี ซึ่งอาจจะมีขั้นตอนการดำเนินงาน ต่อไปนี้

- 2.7.1 ตั้งคณะทำงาน ขอร่างกำหนดกรอบแผนงาน โครงการของสถานศึกษา
- 2.7.2 ประชุมพิจารณากรอบแผนงาน โครงการ และงบประมาณ
- 2.7.3 ให้ทุกฝ่าย / กลุ่มสาระการเรียนรู้ / งานร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของตน
- 2.7.4 ประชุมชี้แจง พิจารณาร่างแผนปฏิบัติราชการ
- 2.7.5 ปรับปรุง และจัดทำแผนปฏิบัติราชการการที่สมบูรณ์
- 2.7.6 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.7.7 จัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีของสถานศึกษา

3. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ทบทวนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยทบทวนงานต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ทำการวางแผนไว้ให้ทุกคนเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

3.2 ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาโดยดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่รับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามแผน / โครงการ ที่รับผิดชอบให้เต็มความสามารถ พร้อมเก็บรวบรวมหลักฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ ที่ค้นหาง่าย รวดเร็ว

3.2.2 ติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และติดตามการทำงานตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3 แก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบจากการติดตามการปฏิบัติงาน

3.3 นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระหว่างที่ทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้ดำเนินงานไป ขณะเดียวกัน ก็ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วง ไป เพื่อให้คุณภาพของสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้เร็วขึ้น การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ

4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.2 กำหนดระยะเวลา และแนวทางการตรวจสอบ หรือวางแผนการตรวจสอบ ซึ่งการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรทำการตรวจสอบ ทั้งการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (มาตรฐานและตัวชี้วัด) ของสถานศึกษาด้วย

4.3 ดำเนินการตรวจสอบตามแผนที่วางไว้ สำหรับการประเมินสภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาครั้งที่ 2 หลังจากได้ปฏิบัติงานตาม

มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ไปได้ระยะเวลาหนึ่ง โดยนำเครื่องมือประเมินคุณภาพ การศึกษาที่สร้างขึ้นมาแล้วในข้อ 2.3 ของขั้นตอนที่ 2 (การวางแผนฯ) และทำการประเมินคุณภาพ การศึกษา ดังข้อ 2.4 และจัดทำสารสนเทศหรือข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาครั้งที่ 2 ตามข้อ 2.5 ของขั้นตอนที่ 2 (การวางแผนฯ) ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของตัวชี้วัด และมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา ที่บ่งชี้ที่พบจากการประเมินครั้งที่ 1 และเพื่อตรวจสอบ และแก้ไขสิ่งที่ยังไม่ เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป

5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

5.1 ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานที่พบว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.2 ติดตาม ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามระยะเวลาที่เหมาะสมที่ผู้ปฏิบัติได้ กำหนดไว้ว่าจะแก้ไขเสร็จ ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อบกพร่องที่พบ ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

5.3 สรุปผลการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาโดยการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)

5.4 สำหรับงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ให้พัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพดี ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

การประเมินและรับรองคุณภาพ

6. การเตรียมการเพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมิน คุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

6.1 ผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมหลักฐานการปฏิบัติงาน และข้อมูลต่าง ๆ ตามมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายงานการประเมินตนเองไว้ล่วงหน้าให้พร้อม เพื่อรับ การประเมินจากองค์กรภายนอก ที่เป็นผู้แทนสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพ การศึกษา ตามกำหนดระยะเวลาที่องค์กรภายนอกจะมาประเมินคุณภาพของสถานศึกษา

6.2 รับการประเมินจากองค์กรภายนอก โดยองค์กรภายนอก จะทำการประเมิน คุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 14 มาตรฐาน ซึ่งเมื่อองค์กร ภายนอกจัดส่งรายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวให้กับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา

6.3 ถ้าสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา พิจารณารายงาน ข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า สถานศึกษามีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครบถ้วน ทั้ง 14 มาตรฐาน ก็จะทำให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งหมายความว่า

สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาแล้ว ซึ่งการรับรองดังกล่าวจะมีอายุ 5 ปี คือ เมื่อครบ 5 ปี สถานศึกษาจะต้องถูกประเมินคุณภาพใหม่ทั้งหมด 14 มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ระหว่างที่สถานศึกษาได้รับใบรับรองคุณภาพการศึกษา องค์การภายนอกจะมาทำการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา

6.4 ถ้าสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการประเมินกำหนดแล้วขอรับการประเมินใหม่ แต่ถ้าถึงระยะเวลาที่กำหนดแล้ว สถานศึกษายังมีการพัฒนาไม่ถึงเกณฑ์ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต้องรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตามมาตรา 51 ของหมวด 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การประเมินภายในสถานศึกษา

การประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการประเมินภายในนี้ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self - evaluation) สถานศึกษา ควรกำหนดให้ การประเมินภายใน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา และถ้าโรงเรียนจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานแล้ว ดังนั้น ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ควรดำเนินการประเมิน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานมีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อนำผลการประเมินมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
3. เพื่อรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพการศึกษา

คุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดี

1. มีทักษะในการพูด การเขียน ที่สามารถสื่อสารกับผู้อื่น ได้อย่างชัดเจน
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. มีความรู้เรื่องกระบวนการตรวจสอบ และการประเมินภายในเป็นอย่างดี
4. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่จะทำการตรวจประเมินพอสมควร (ที่เหลื้ออาจจะศึกษาเพิ่มเติมอีก ก่อนทำการตรวจประเมิน)
5. มีความเป็นกันเอง และบุคลิกที่เป็นผู้ใหญ่พอสมควร
6. มีหลักการแน่นอน ไม่เอนเอียงไปตามคำพูดของผู้รับการตรวจประเมิน
7. สามารถวิเคราะห์เรื่อง / เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
8. เข้าใจสถานการณ์ กฎ และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
9. ควรผ่านการฝึกอบรมวิธีการตรวจประเมินภายในสถานศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

การตรวจประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. การให้การสนับสนุนของฝ่ายบริหารของสถานศึกษา ระหว่างที่ทำการตรวจประเมิน
2. ความพร้อมของบุคลากร และหลักฐานต่าง ๆ เพื่อรับการตรวจ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน
3. ความชัดเจนของอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ รวมทั้งความเป็นอิสระของคณะผู้ตรวจประเมิน
4. ความร่วมมือของผู้รับการตรวจประเมิน
5. ความถูกต้อง ชัดเจนของการรายงานผลการตรวจประเมิน ซึ่งต้องรายงานผลการตรวจประเมินให้ผู้บริหาร และผู้รับการตรวจประเมินทราบ
6. การดูแลของฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีการแก้ไขข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่พบระหว่างการตรวจประเมิน
7. มีวิธีการตรวจสอบการแก้ไขข้อบกพร่องที่เหมาะสม

ลักษณะการตรวจประเมินที่ดี

1. ผู้ทำหน้าที่ตรวจประเมิน มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการตรวจประเมินที่ชัดเจน และดำเนินการตรวจประเมินอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอน

2. มีการวางแผน และเตรียมตัวที่ดี โดยต้องทำให้ผู้รับการตรวจประเมินมีความสบายใจ ไม่รู้สึกเครียด วุ่นวาย และกังวล
3. ต้องมีการแจ้งกำหนดการตรวจประเมินไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ และก่อนเข้าไปตรวจประเมิน ต้องแจ้งซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
4. ผู้ตรวจประเมิน ต้องมีความเป็นกลาง และเป็นอิสระจากงานที่จะไปตรวจ (ไม่เป็นผู้ที่ทำงานในฝ่ายที่รับการตรวจ) มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการตรวจ มีการแจ้งข้อบกพร่องที่ชัดเจน และรับฟังคำอธิบายของผู้รับการตรวจทุกอย่าง อย่างเต็มที่ (แต่อย่าเชื่อ จนกว่าจะมีหลักฐานมาให้ดู)
5. ผู้ตรวจประเมินต้องมีไหวพริบดี ควบคุมอารมณ์ได้ดี วางตัวเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่จะตรวจอย่างชัดเจน

มารยาทของผู้ตรวจประเมิน

1. ปฏิบัติหน้าที่ตรวจประเมินอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่มีลำเอียงอคติ และไม่สับสน
2. ให้มีการสื่อสาร 2 ทาง ให้เกียรติแก่ผู้รับการตรวจประเมิน ไม่ทำพฤติกรรมสอบสวน คดี
3. สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ให้ผู้รับการตรวจประเมินสบายใจ และไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังถูกจับผิด
4. เชื่อในคำอธิบายของผู้รับการตรวจประเมิน แต่ต้องพิสูจน์ด้วยหลักฐาน
5. พิจารณาบรรยากาศการทำงานของผู้รับการตรวจประเมินให้รอบคอบ ก่อนทำการตรวจประเมิน และไม่ใช้คำถามที่ทำให้เกิดความแตกแยก
6. ไม่ดูถูก ไม่หัวเราะเยาะ และไม่พูดคำใส่ร้ายผู้รับการตรวจประเมิน
7. ตรงต่อเวลานัดหมาย และรักษาคำพูด

การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา มีแนวทางในการดำเนินการประเมิน 2 วิธี ได้แก่

1. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการนำผลการปฏิบัติงาน พัฒนาโรงเรียนเป็นปกติ มาสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง
2. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการสร้างเครื่องมือวัด สำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แล้วสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

วิธีที่ 1 การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการนำผลการปฏิบัติงาน พัฒนาโรงเรียนเป็นปกติ มาสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาวิธีนี้ โรงเรียนไม่ต้องสร้างเครื่องมือวัด แต่ ครูทุกคนในโรงเรียนต้องช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานที่โรงเรียนมอบหมาย เป็นปกติ ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ แล้วมาสรุปรวมกันเป็นหมวดวิชา / งาน / ฝ่าย โดยให้สรุปจาก ความถี่มากที่สุด สำหรับข้อมูลตัวบ่งชี้เดียวกัน แต่ได้มาจากหลายวิชา / หลายงาน แล้วสรุปเขียน รายงาน กระบวนการดำเนินงาน อาจจะมีลักษณะ ดังนี้

1. แต่ตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งอาจจะ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มการบริหาร หัวหน้างาน และหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ ให้มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่ม การบริหาร / กลุ่มสาระการเรียนรู้ / งาน ตามตัวบ่งชี้ รายงานข้อบกพร่องที่ไม่เป็นไปตามระดับ คุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ ให้ผู้บริหารทราบ เพื่อดำเนินการ แก้ไขต่อไป แล้วสรุปเขียนเป็นรายงานการประเมินตนเอง

2. แต่ละกลุ่มการบริหาร / กลุ่มสาระการเรียนรู้ / งาน วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน หรือผล การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แต่ละกลุ่มการบริหาร / กลุ่มสาระการเรียนรู้ / งาน ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามที่โรงเรียนมอบหมายอย่างเป็นปกติ (อาจจะปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของ โรงเรียน ถ้าโรงเรียนได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้แล้ว พร้อมกับเก็บข้อมูลที่เป็นผลการ ปฏิบัติงานเป็นปกติ แยกเป็นมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ได้วิเคราะห์ไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยเก็บข้อมูล เป็นระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ พร้อม เก็บหลักฐานการประเมินไว้สำหรับการตรวจสอบ

4. แต่ละกลุ่มการบริหาร / กลุ่มสาระการเรียนรู้ / งาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงาน ในฝ่าย/หมวด/งานเดียวกันมาสรุปเป็นคุณภาพการพัฒนาโรงเรียน โดยนำข้อมูลของผลการ ปฏิบัติงานที่เป็นตัวบ่งชี้เดียวกันจากผู้ปฏิบัติงาน มาสรุปให้เป็นผลสุดท้ายสำหรับตัวบ่งชี้ นั้น ๆ โดย สรุปจากความถี่ของระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้ นั้น ถ้าความถี่ของระดับคุณภาพใดมีมากที่สุด ให้ สรุปว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามตัวบ่งชี้ นั้น เป็นไปตามระดับคุณภาพที่มีความถี่ มากที่สุด บางตัวบ่งชี้ อาจจะต้องสรุปรวมจากหลายหมวดเพื่อตอบตัวบ่งชี้ ซึ่งแล้วแต่ดุลพินิจของ โรงเรียน

5. สรุปคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้

6. แก้ไขข้อบกพร่องของผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่ยังมีคุณภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ)

7. สรุปรายงานการประเมินตนเอง

วิธีที่ 2 การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการสร้างเครื่องมือวัด

การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา วิธีนี้โรงเรียนต้องสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนทุกตัวบ่งชี้ แล้วนำมาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในระยะเวลาที่ต้องการทราบผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน วิธีนี้ โรงเรียนอาจจะต้องทำงานมาก คือ ต้องสร้างเครื่องมือประเมินทุกตัวบ่งชี้ แล้วทำการประเมินคุณภาพทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งต้องใช้เวลา และต้องจัดการเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินให้เป็นระบบ เช่น เครื่องมือประเมินที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของนักเรียน ต้องนำมาเข้ากลุ่มรวมกันไว้หมด แล้วนำมาประเมินนักเรียน เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว ต้องนำคำตอบของนักเรียนมาแยกออกตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ เพื่อการสรุปรายงาน เป็นต้น กระบวนการดำเนินงาน อาจจะเป็นดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ทุกมาตรฐาน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายของโรงเรียน พร้อมทั้งมอบหมายให้ทำการตรวจประเมินข้ามฝ่ายกัน เพื่อจะได้พบข้อบกพร่องของการทำงานง่ายขึ้น ซึ่งจะได้ออกข้อบกพร่องนั้นต่อไป
4. อบรม / ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตรวจประเมินภายใน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการสรุปผลการประเมิน
5. โรงเรียนวางแผนกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตลอดปี
6. กรรมการตรวจประเมินวางแผนกำหนดระยะเวลาในการทำการตรวจประเมินคุณภาพภายใน แต่ละครั้ง แล้วแจ้งให้ผู้รับการตรวจประเมินทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์
7. คณะกรรมการตรวจประเมินเตรียมเอกสาร และเครื่องมือประเมินหลาย ๆ ตัวบ่งชี้เข้าด้วยกัน สำหรับการถามบุคลากรแต่ละประเภท เช่น ควรตรวจสอบเครื่องมือประเมินที่ใช้กับนักเรียนทั้งหมด แล้วออกแบบว่าจะจัดทำกี่ฉบับ จะจัดพิมพ์อย่างไร จะดำเนินการอย่างไร เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม / ผู้รับการประเมิน ซึ่งถ้าทำการสอบถามบ่อย หรือสอบถามทุกวัน จะทำให้เกิดความรำคาญและความเบื่อหน่ายของผู้ตอบ อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

8. ดำเนินการตรวจประเมิน โดยใช้เครื่องมือประเมินที่สร้างขึ้นและเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงที่พบตามเครื่องมือประเมิน

9. สรุปผลการตรวจประเมิน

10. เขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

11. ส่งรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชน ตามความเหมาะสม **การนำการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาไปใช้**

บันดล จันทกุล (2552 : 52) สรุปว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของภาคการศึกษาของรัฐที่จะสร้างความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาของผลผลิตที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตในโรงเรียน หรือสถานศึกษาให้กับทุกฝ่ายในสังคม เพราะโดยพื้นฐานความเชื่อที่ว่า เมื่อทุกฝ่ายในสังคมได้มีอำนาจในการตัดสินใจที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมิน และพัฒนาทั้งสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา ก็น่าที่จะเป็นเครื่องมือประกันคุณภาพทางการศึกษาของผลผลิตได้ว่าจะต้องเป็นไปตามความประสงค์ ความพึงพอใจของสังคมอย่างยิ่ง

สุชาติ ใหญ่เลิศ (2554 : 53) สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเพื่อความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษามีแนวทางการจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของของแผนการศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน

อัจฉริยา ศรีมั่งคั่งพล (2554 : 55) สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ผู้รับบริการทางการศึกษา คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการศึกษาทำให้ความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนั้นทำให้ครูผู้บริหารและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาได้ปฏิบัติงานตามบทบาทอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

ศิรินุกูล ดีสวัสดิ์ (2555 : 62) สรุปว่า การประกันคุณภาพถูกระบุได้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้ทุกสถานศึกษา ต้องมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรทำความเข้าใจถึงเรื่องของการประกันคุณภาพ หลักการและกระบวนการประกันคุณภาพและแนวการดำเนินการประกันคุณภาพของ

สถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การประกันคุณภาพ สามารถเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สุกฤตา เกตานนท์ (2555 : 63) สรุปว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษามากน้อย

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุผล เพื่อจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ความสำคัญของการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งก็จะทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทางทรัพยากร และงบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 38) ได้ให้แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้

1. การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้วชุมชน และท้องถิ่น

การนำการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนไปใช้

บันดล จันทกุล (2552 : 52) สรุปว่า โรงเรียนต้องสำรวจความต้องการเสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้กับชุมชนตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สุชาติ เลิศใหญ่ (2554 : 61) สรุปว่า การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาเป็นการดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของครอบครัว องค์กร หน่วยงานเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน พัฒนาทักษะทางวิชาชีพจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้กับชุมชนตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสริมสร้างสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของครอบครัว องค์กร หน่วยงานเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

องค์ประกอบของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสารสนเทศ การประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวางความร่วมมือทางวิชาการเป็นการแบ่งปันสื่อ และองค์ความรู้ต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ

ระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา
สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่น ๆ ที่จัดการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

การดำเนินงานในการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน จะดำเนินงานได้หลากหลาย ดังนี้

1. การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวและชุมชน เช่น ครูจะย้าให้ผู้เรียนนำไปใช้ในครอบครัวและชุมชน และติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองให้อบรมดูแลว่าผู้เรียนว่านำความรู้ไปใช้หรือไม่อย่างไรอีกด้วย

2. สถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งจะขอความร่วมมือจากชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้ คือ

2.1 ขอความร่วมมือในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ เช่น ในชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ที่ดียิ่ง จะดำเนินการได้โดยเชิญมาเป็นวิทยากร หรือให้ผู้เรียนไปศึกษาไปฝึกงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้

2.2 ขอความร่วมมือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุครุภัณฑ์จากชุมชน เช่น ขอบริจาคเงินจากธนาคาร บริษัทห้างร้าน ในชุมชนเพื่อนำมาใช้จ่ายในสถานศึกษา หรือเป็นเงินทุนสำหรับผู้เรียนที่ยากจน ขอบริจาคหนังสือเครื่องเขียนจากสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ร้านจำหน่ายเครื่องเขียนแบบเรียนจากประชาชนในชุมชนเพื่อนำมาให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นต้น

3. สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน ซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลากหลาย เช่น

3.1 จัดให้มีการสอนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า การทำอาหารทำขนม การใช้คอมพิวเตอร์ การแก้และซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น

3.2 ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาหาร ยารักษาโรค (ยาชุด ยาแก้ปวดต่าง ๆ) โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ การรักษาโรคแบบธรรมชาติบำบัด อันตรายจากยาฆ่าแมลงในผัก ผลไม้ การเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรมทางเลือก เป็นต้น

3.3 จัดบริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เช่น สถานศึกษาทำหอกระจายข่าว แล้วถ่ายทอดเสียงจากรายการวิทยุที่เป็นความรู้เพื่อประชาชนจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรืออ่านข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย เป็นต้น

3.4 การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน สถานศึกษาจะดำเนินการได้โดยจัดโครงการพัฒนาชุมชน โดยชุมชนสนับสนุนด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ เช่น ทำความสะอาดวัด และตลาด

4. บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของสถานศึกษาแก่ประชาชนในชุมชน เช่น ให้ประชาชนในชุมชนใช้หอประชุม ใช้ห้องสมุด ใช้ห้องพยาบาล ใช้โรงอาหาร และใช้สนามกีฬา เป็นต้น

5. การออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง และผู้เรียนตามบ้าน เช่น เมื่อผู้เรียนเจ็บป่วย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น ร่วมงานการทอดกฐินที่วัด ร่วมงานมงคลในชุมชน เป็นต้น

6. การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา เช่น จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของสถานศึกษา อาจทำในรูปของจดหมายข่าว วารสาร จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้มาติดต่อสอบถามหรือให้ความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อสถานศึกษา

7. การเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมาประชุม เช่น ในวันปฐมนิเทศ นักเรียนใหม่ วันเปิดเรียนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา เป็นต้น

8. การรายงานผลการเรียนและอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ เช่น การรายงานเป็นประจำวัน หรือการทำสมุดพกประจำตัวนักเรียน ซึ่งจะมีทั้งผลการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และอื่น ๆ

9. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในงานวิชาการ แบ่งออกได้เป็น 4 ข้อย่อย ดังนี้

9.1 ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ นักวิชาการ ครูอาจารย์จากสถานศึกษาอื่น ศิลปินพื้นบ้าน ผู้อาวุโส ผู้เป็นปราชญ์บุคคลในหมู่บ้าน ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งนำมาใช้ในลักษณะขอคำปรึกษาและข้อเสนอแนะ หรือเชิญเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียน เป็นต้น

9.2 ทรัพยากรวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษาอื่น นำมาใช้ในลักษณะของการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา การร่วมมือทางวิชาการ เป็นต้น

9.3 ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา ทะเล ปะการัง หิน แร่ธาตุ สัตว์ป่า สมุนไพร ซึ่งจะนำมาใช้ในลักษณะเป็นสื่อการเรียนการสอน การไปทัศนศึกษา การช่วยกันอนุรักษ์ไว้ เป็นต้น

9.4 ทรัพยากรสังคม ได้แก่ วันสำคัญ ศิลปะพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นบ้าน โบราณวัตถุสถาน ประเพณีต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาใช้ได้ ในลักษณะให้ครูอาจารย์ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง จัดนิทรรศการ, การศึกษาหาข้อมูลเพื่อจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ เป็นต้น

การนำการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นไปใช้

การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี อ่างอิง จันทวานิช (2546 : 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ แบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 38) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษามูล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาและแต่งตั้งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการจัดการศึกษาของครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษางานด้านบริหารงานวิชาการ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา คือการดำเนินงานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวและชุมชน สถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชน เช่น ด้านบุคลากร ทุนทรัพย์ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องและนำมาประกอบในการวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยในประเทศ

จุไรลักษณ์ โภมล (2550) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากการวิจัยสรุปว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 3) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และโดยรวม ไม่แตกต่างกันส่วนเขตที่ตั้งโรงเรียนโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการประเมินผลการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ณอมรัตน์ สิทธิเสณี (2551) ได้วิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่นักครู ครอบครัว หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน 3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5 นอกจากนั้นไม่แตกต่างกัน

ปรีชา ทินโนรส (2551 : 114) ได้วิจัย เรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น เดิมเต็มศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น โดยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายและการร่วมมือของโรงเรียนใกล้เคียง มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็น

ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรทุกปี 2) ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนจัดการบูรณาการให้นักเรียนเป็นกลุ่ม หรือเรียนรวมชั้นนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น 3) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม สื่อวัสดุท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนเน้นแหล่งการเรียนรู้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านการวัดและประเมินผล วัดและประเมินผลตามสภาพจริง สร้างเครื่องมือวัดเอง ร่วมมือกับโรงเรียนใกล้เคียงเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 5) ด้านการนิเทศ ผู้บริหารและครูใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร

สิริพันธ์ โขมิศวรรกิจกุล (2551) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารจัดการระดับการศึกษาปฐมวัย ตามทัศนคติของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนการปฐมวัย จังหวัดพิษณุโลก มีทัศนคติต่อสภาพการบริหารงานการศึกษาวิชาการปฐมวัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการปฐมวัยตามทัศนคติของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิษณุโลกจำแนกตามตัวแปรอิสระ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน

เกรียงไกร วรรณพันธ์ (2552) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบางเดือน (ตันติวิศิษฐ์ประชานุกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามสถานภาพ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวม ของครูสูงกว่าผู้บริหารและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสูงกว่าครู

วีระ สุบัติคำ (2553 : 165 - 166) ได้วิจัย เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสภาพโดยรวมไม่แตกต่างกันแต่ในด้านกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีความแตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

วาตามูรา (Watumura. 2000) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ในด้านการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการอภิปรายสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง โดยยืนยันว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการวิจัย

ด้านสติปัญญาของผู้เรียน และสรุปว่านักเรียนสามารถเพิ่มพูนความคิดในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น เมื่อใช้รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนที่ถูกสอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะจะได้ความรู้ที่แยกเป็นส่วน ๆ นักเรียนไม่สามารถบูรณาการเป็นองค์ความรู้และรักษาความรู้นั้นได้จากการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับชั้นเรียนที่สอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ พบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ชั้นเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คริม (Crim, 2006 ; อ้างถึงใน อารภรณ์ สมบูรณ์. 2557) ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการระดับมาก

โบรฟี (Brophy, 2006 : 171 - A) ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานในการพัฒนางานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เมืองฮาร์ทฟอด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลวิจัยพบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเพราะครูมีงานในหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากการสอน มีเวลาที่จะเตรียมจัดทำสื่อได้น้อย และไม่มีความชำนาญเรื่องจัดหาสื่อจากคอมพิวเตอร์

เกต (Kate, 2007 : 1 - 2) ได้วิจัย เรื่อง ผลที่ได้รับจากการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า นักเรียนชอบการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีความคล้ายคลึงกับบ้าน นักเรียนมีความตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น ปัญหาด้านการวิจัย เพราะสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนดีขึ้น

พอล (Paul, 2014) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางด้านงานวิชาการของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยม: การเปลี่ยนแปลงบทบาทการดำเนินงานของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่าการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญทางด้านทฤษฎีและหลักสำคัญทางการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมงานวิชาการให้ประสบผลสัมฤทธิ์ การศึกษาครั้งนี้ใช้ 3 รูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียน คือ รูปแบบพฤติกรรม รูปแบบอารมณ์ และรูปแบบองค์ความรู้ เพื่อประเมินความสัมพันธ์กัน ระหว่างการดำเนินงานของโรงเรียน และความสำเร็จทางด้านงานวิชาการของนักเรียนโรงเรียนมัธยม และเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผลของ โครงสร้างรูปแบบสมการได้แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบการดำเนินงานของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางด้านงานวิชาการที่ได้คาดการณ์ร่วมกัน ซึ่งมีความแตกต่างกันจากเกรดหาเกรดในอนาคตมีความเป็นไปได้ว่าการประเมิน

ความสัมพันธ์กันระหว่างการดำเนินงานของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางด้านงานวิชาการ ตลอดจนความหมาย สำหรับนโยบายการศึกษาและการปฏิบัติการศึกษาจะได้ถูกศึกษาวิจัยขึ้นมาอีก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า งานวิชาการนั้นเป็นงานหลักในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้แล้วงานวิชาการยังเป็นงานหลักของการดำเนินงานในหน่วยงานในโรงเรียน จึงควรเน้นเรื่องงานวิชาการเป็นหลัก แต่ก็ไม่ได้ทิ้งงานด้านอื่น ๆ ดังนั้นการบริหารงานในโรงเรียนจึงมีปัญหาและอุปสรรค หลายประเด็น ที่ควรปรับปรุง และพัฒนาในสภาพและแนวทางที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้การบริหารจัดการงานวิชาการในโรงเรียนมีขอบข่ายและภารกิจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติและดำเนินการพัฒนางานวิชาการของตนเองให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ โดยในแต่ละระยะได้ดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ระยะในการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จาก 231 โรงเรียน แยกเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 231 คน ครูวิชาการ 231 คน รวมทั้งสิ้น 462 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148 - 149) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครูวิชาการ จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 288 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบ่งประชากรในแต่ละอำเภอออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการซึ่งเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)

2.2 แบ่งประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในแต่ละอำเภอเป็น 3 กลุ่มย่อยตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะชั้นภูมิ

2.3 กรณีผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ จะใช้ประชากรส่วนโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางจะทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายละเอียดปรากฏดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอที่ตั้ง

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)							จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)							
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			รวม
	ผอ.	ครู วิชา การ	ผอ.	ครู วิชา การ	ผอ.	ครู วิชา การ	รวม	ผอ.	ครู วิชา การ	ผอ.	ครู วิชา การ	ผอ.	ครู วิชา การ		
กระสัง	30	30	36	36	1	1	134	18	18	22	22	1	1	82	
ประโคนชัย	30	30	46	46	2	2	156	18	18	29	29	2	2	98	
พลับพลาชัย	8	8	15	15	-	-	46	5	5	9	9	-	-	28	
บ้านกรวด	18	18	28	28	1	1	94	12	12	17	17	1	1	60	
ห้วยราช	5	5	10	10	1	1	32	3	3	6	6	1	1	20	
รวม	91	91	135	135	5	5	462	56	56	83	83	5	5	288	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สถานภาพด้านคุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และแบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อเสนอแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.3 สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.4.1 ดร.สุธรรม สุบรรณนาจ วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านละลมระไซ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นางกัลยา สุบรรณนาจ วุฒิการศึกษา ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสวาย อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.4.3 นายถาวร กุลวงษ์ วุฒิการศึกษา ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อจะได้ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ต่อไป

2.6 นำแบบทดลองไปทดสอบกับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริร์มย์ เขต 3 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2.8 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนูริร์มย์ ส่งถึงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริร์มย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริร์มย์ เขต 2 ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูวิชาการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่กำหนด กรณีไม่ได้รับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะติดตามให้ได้แบบสอบถามด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

5. ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 288 ฉบับ แบ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 144 ฉบับ เก็บได้ 144 ฉบับ ครูวิชาการ 144 ฉบับ เก็บได้ 144 ฉบับ เก็บรวบรวมได้ 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพตำแหน่งกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ต่อสภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดลำดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึงว่ามีสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึงว่ามีสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึงว่ามีสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึงว่ามีสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึงว่ามีสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายมีจำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งหมด 7 คน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดดังต่อไปนี้

1.1 มีประสบการณ์ในการบริหารงานและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ มาไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 วุฒิการศึกษาปริญญาโท ขึ้นไป

1.3 ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

สำหรับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. นายวงศัวัฒน์ ภูมิประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประโคนชัย (อำนวยการบริหารวิทยาลัยการ)
2. นายสมชาย ไกรศุทธิกันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระสัง
3. นายอภิชาติ หวังสวัสดิ์ปรีชา ผู้อำนวยการอนุบาลบ้านกรวด
4. นายไพโรจน์ ยอดสะเท็น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านเมืองโพธิ์
5. นางบวร ก้องกาญจโนภาส ครูชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลประโคนชัย (อำนวยการบริหารวิทยาลัยการ)
6. นางมนสพร ตอประโคน ครูชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลกระสัง
7. นางวิริยญา สุมาลย์ ครูชำนาญการพิเศษผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เป็นแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียด ดังนี้ แบบมีลักษณะเป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน

2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 กำหนดกรอบคำสัมภาษณ์ มาตรฐานคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

2.2.2 สำหรับประเด็นหรือข้อคำถาม ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามในระยะที่ 1 โดยนำค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านต่าง ๆ 2 อันดับแรก จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งความคิดเห็นของครูวิชาการมาเป็นคำถามเพื่อการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมายวัน และเวลาขอสัมภาษณ์

3.3 ในการให้สัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการบันทึกทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกก่อนบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปมาน (Inductive Method)
- 4.2 นำข้อมูลมาเรียบเรียงในรูปแบบข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)
- 4.3 การทำวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความ (Explanation) และตีความหมายข้อมูลที่ได้ (Interpretation)
- 4.4 นำเสนอเชิงพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 5.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถาม
 - 5.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมฤทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
- 5.2 สถิติพื้นฐาน ดังนี้
 - 5.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 5.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์ ค่า t - test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - test independent
* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
1. ตำแหน่งปัจจุบัน		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	144	50.00
1.2 ครูวิชาการ	144	50.00
รวม	288	100

จากตาราง 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 288 คน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการ 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครูวิชาการ 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รวม 288 คน รวมคิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวม

งานวิชาการ 12 ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.48	0.40	มาก	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.46	0.40	มาก	8
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.46	0.31	มาก	8
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.47	0.34	มาก	6
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.44	0.37	มาก	12
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.45	0.31	มาก	11
7. การนิเทศการศึกษา	4.52	0.29	มากที่สุด	2
8. การแนะแนวการศึกษา	4.48	0.30	มาก	4
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.47	0.32	มาก	6
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.46	0.35	มาก	8
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น	4.49	0.38	มาก	3
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.53	0.53	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.48	0.36	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.36)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษาการศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.29) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.37)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการใช้หลักสูตร	4.59	0.67	มากที่สุด	1
2. มีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	4.46	0.59	มาก	2
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร	4.41	0.63	มาก	5
4. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.35	0.63	มาก	6
5. มีการวัดผลและการประเมินผลเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน โลกและสังคม	4.42	0.65	มาก	4
6. มีวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้	4.43	0.69	มาก	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.48	0.40	มาก	

จากตาราง 4.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการใช้หลักสูตร

($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ข้อ 2 มีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ข้อ 4 มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.63)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
7. มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.55	0.60	มากที่สุด	1
8. มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	4.55	0.57	มากที่สุด	1
9. มีการสนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน	4.42	0.87	มาก	5
10. มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและลงมือปฏิบัติจริง	4.41	0.68	มาก	6
11. มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยการเรียนรู้ประสบการณ์จริงและปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์	4.44	0.67	มาก	4
12. มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.41	0.63	มาก	7
13. มีการวัดการทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อติดตามแผนการปฏิบัติงาน	4.46	0.66	มาก	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.46	0.40	มาก	

จากตาราง 4.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านพัฒนาการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) และ ข้อ 8 มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัด เนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ข้อ 13 มีมีการวัดการทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อติดตามแผนการ ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12 มีการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียนรู้

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
14. มีการวัดผลและกำหนดเกณฑ์การประเมินมี การปฏิบัติในการวัดการประเมินผลตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด	4.44	0.63	มาก	4
15. มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้	4.44	0.63	มาก	4
16. มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	4.48	0.63	มาก	2
17. มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน	4.43	0.64	มาก	6
18. มีการวัดประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและ หลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้	4.48	0.64	มาก	2

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
19. มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.65	มาก	7
20. มีการบันทึกและแจ้งผลการเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน	4.53	0.61	มากที่สุด	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.46	0.40	มาก	

จากตาราง 4.5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการวัดการประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 มีการบันทึกและแจ้งผลการเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ข้อ 16 มีการวัดประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19 มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.65)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
21. มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.58	0.65	มากที่สุด	1
22. มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน	4.49	0.61	มาก	3
23. มีการสังเคราะห์ผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำผลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา	4.42	0.64	มาก	4
24. มีการศึกษาวิเคราะห์การเรียนรู้ตลอดจนเผยแพร่งานวิจัย	4.42	0.62	มาก	4
25. มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น	4.40	0.62	มาก	6
26. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาทุกคน	4.54	0.60	มากที่สุด	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.47	0.34	มาก	

จากตาราง 4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21 มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ข้อ 26 มีจัดอบรม

เชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาทุกคน

(\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 25 มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น (\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.62)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
27. มีการสำรวจ วิเคราะห์ปัญหา การจัดการ การเลือกใช้และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.61	0.57	มากที่สุด	1
28. มีการสร้างความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มี ความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการผลิต และ ใช้สื่อทางเทคโนโลยี	4.54	0.60	มากที่สุด	2
29. มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูในเรื่องการผลิตและ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.40	0.62	มาก	5
30. มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ท้องถิ่น ชุมชน และ แหล่งเรียนรู้อื่น	4.47	0.61	มาก	4
31. ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อ การเรียนรู้ขึ้นเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ สูงสุด	4.38	0.65	มาก	6
32. มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน	4.48	0.68	มาก	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.48	0.32	มาก	

จากตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 27 มีการสำรวจ วิเคราะห์ ปัญหา การจัดการเลือกใช้และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ข้อ 32 มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30 มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งเรียนรู้อื่น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.65)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
33. มีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่ เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.41	0.61	มาก	5
34. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความพร้อม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.42	0.67	มาก	3
35. มีการใช้ชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.58	มาก	3
36. มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ร่วมกัน	4.45	0.58	มาก	2
37. การจัดระบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้ ครอบคลุมตามหลักสูตรทั้งในและนอกระบบ	4.55	0.63	มากที่สุด	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.45	0.31	มาก	

จากตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 37 การจัดระบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามหลักสูตรทั้งในและนอกระบบ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ข้อ 36 มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 33 มีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะประชาชนชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.61)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
38. มีการสร้างระบบช่วยเหลือแนะนำบุคลากรครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร	4.48	0.66	มาก	6
39. มีการใช้หลักการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน	4.56	0.61	มากที่สุด	2
40. มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมศึกษาดูงานเพิ่มเติมความรู้ของตน และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป	4.50	0.64	มาก	4
41. มีการวางแผนการนิเทศภายในสอดคล้องกับแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4.49	0.58	มาก	5
42. มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และให้คำแนะนำแก่ครูในสถานศึกษา	4.58	0.59	มากที่สุด	1
43. มีการจัดให้มีการระบบการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย	4.52	0.61	มากที่สุด	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.52	0.29	มาก	

จากตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการนิเทศการศึกษา

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 42 มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และให้คำแนะนำแก่ครูในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ข้อ 39 มีการใช้หลักการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 38 มีการสร้างระบบช่วยเหลือแนะนำบุคลากรครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
44. มีระบบในการช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการกำหนดให้พบครูแนะแนว	4.52	0.61	มากที่สุด	1
45. มีการแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของครูและความต้องการของผู้เรียน	4.46	0.65	มาก	4
46. มีการแนะแนว พฤติกรรมการเข้าสังคม วิธีการเข้าสังคมให้กับผู้เรียน	4.46	0.63	มาก	5
47. มีการแนะแนวสถานที่เรียนให้กับผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ	4.41	0.63	มาก	6
48. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการแนะแนวทางการศึกษาต่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เรียนต่อ	4.52	0.60	มากที่สุด	1
49. มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการแนะแนวการศึกษาต่อ	4.51	0.60	มากที่สุด	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.48	0.30	มาก	

จากตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการแนะแนวการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่

ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 44 มีระบบในการช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการกำหนดให้พบครูแนะแนว ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.61) และ ข้อ 48 มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการแนะแนวทางการศึกษาต่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เรียนต่อ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ข้อ 49 มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการแนะแนวการศึกษาต่อ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 47 มีการแนะแนวสถานที่เรียนให้กับผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
50. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ	4.54	0.59	มากที่สุด	1
51. มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	4.46	0.57	มาก	3
52. มีการจัดระบบโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก	4.39	0.69	มาก	5
53. มีการติดตามและประเมินผลเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	4.46	0.63	มาก	3
54. มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา	4.50	0.67	มาก	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.47	0.32	มาก	

จากตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 50 มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ข้อ 54 มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 52 มีการจัดระบบโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.69)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
55. มีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้ความรู้และความช่วยเหลืองานด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.54	0.60	มากที่สุด	1
56. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการสถานศึกษา	4.47	0.57	มาก	3
57. โรงเรียนจัดให้มีความรู้ เสริมสร้าง ความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น	4.43	0.70	มาก	4
58. โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผล ประเมินผล การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.61	มาก	2
59. มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน	4.38	0.68	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.46	0.35	มาก	

จากตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 55 มีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้ความรู้และความช่วยเหลืองานด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ข้อ 58 โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผล ประเมินผลการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 59 มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.68)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
60. มีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.52	0.64	มากที่สุด	1
61. มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา	4.52	0.64	มากที่สุด	2
62. โรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.52	0.59	มากที่สุด	3
63. มีจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น ๆ	4.39	0.66	มาก	4
รวมค่าเฉลี่ย	4.49	0.38	มาก	

จากตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 60 มีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.64) และข้อ 61 มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขต ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.64) และข้อ 62 โรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.69) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 63 มีจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66)

ตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา

ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
64. มีการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรูปแบบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชุมชน	4.48	0.63	มาก	5
65. มีการขอความร่วมมือจากชุมชนต้นทุน บุคลากร ทุกครั้ง ๆ	4.57	0.56	มากที่สุด	2
66. มีการจัดระบบภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.52	0.61	มากที่สุด	3
67. มีการให้ครูมีส่วนร่วมสนับสนุนพัฒนาวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ของบุคคล องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันที่จัดการศึกษา	4.52	0.61	มากที่สุด	4

ตาราง 4.14 (ต่อ)

ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
68. มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.59	0.57	มากที่สุด	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.53	0.30	มากที่สุด	

จากตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับการสนับสนุนงาน
วิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ข้อ 68 มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว
องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ข้อ 65
มีการขอความร่วมมือจากชุมชนต้นทุน บุคลากรทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุดคือ ข้อ 64 มีการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรูปแบบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ใน
ชุมชน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63)

ตาราง 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมรายด้าน

งานวิชาการ 12 ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.37	มาก	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.24	0.43	มาก	6
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.20	0.36	มาก	12
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.23	0.41	มาก	8
5. การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.24	0.35	มาก	6
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.21	0.37	มาก	11
7. การนิเทศการศึกษา	4.31	0.37	มาก	1
8. การแนะแนวการศึกษา	4.26	0.39	มาก	3
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.22	0.42	มาก	9
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.25	0.40	มาก	4
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น	4.29	0.46	มาก	2
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.22	0.41	มาก	9
รวมเฉลี่ย	4.24	0.40	มาก	

จากตาราง 4.15 พบว่า ความคิดเห็นของครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.36)

ตาราง 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการใช้หลักสูตร	4.44	0.79	มาก	1
2. มีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	4.32	0.72	มาก	2
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร	4.22	0.79	มาก	3
4. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.13	0.67	มาก	6
5. มีการวัดผลและการประเมินผลเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน โลกและสังคม	4.20	0.74	มาก	4
6. มีวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้	4.16	0.82	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.25	0.37	มาก	

จากตาราง 4.16 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ข้อ 2 มีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.72) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.67)

ตาราง 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
7. มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.33	0.82	มาก	1
8. มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	4.21	0.80	มาก	6
9. มีการสนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน	4.32	0.86	มาก	2
10. มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและลงมือปฏิบัติจริง	4.23	0.77	มาก	4
11. มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัด โดยการเรียนรู้ประสบการณ์จริงและปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์	4.25	0.79	มาก	3
12. มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.13	0.73	มาก	7
13. มีการวัดการทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อติดตามแผนการปฏิบัติงาน	4.22	0.79	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.24	0.43	มาก	

จากตาราง 4.17 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านพัฒนาการเรียนรู้อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.82) และรองลงมา คือ ข้อ 9 มีการสนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12 มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.73)

ตาราง 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
14. มีการวัดผลและกำหนดเกณฑ์การประเมินมีการปฏิบัติในการวัดการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด	4.20	0.81	มาก	4
15. มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้	4.25	0.75	มาก	2
16. มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษา	4.14	0.74	มาก	5
17. มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน	4.12	0.81	มาก	7
18. มีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้	4.22	0.79	มาก	3
19. มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.82	มาก	5
20. มีการบันทึกและแจ้งผลการเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และสิ้นสุดการเรียน	4.27	0.79	มากที่สุด	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.19	0.36	มาก	

จากตาราง 4.18 ความคิดเห็นของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 มีการบันทึกและแจ้งผลการเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ข้อ 15 มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้

($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.75) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 17 มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81)

ตาราง 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
21. มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.29	0.65	มาก	2
22. มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน	4.29	0.61	มาก	2
23. มีการส่งเคราะห์ผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำผลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา	4.18	0.64	มาก	4
24. มีการศึกษาวิเคราะห์การเรียนรู้ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย	4.18	0.62	มาก	4
25. มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น	4.30	0.62	มาก	1
26. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาทุกคน	4.13	0.60	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.23	0.41	มาก	

จากตาราง 4.19 ความคิดเห็นของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 25 มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษา

อื่น ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ข้อ 21 มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 26 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาทุกคน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.60)

ตาราง 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
27. มีการสำรวจ วิเคราะห์ปัญหา การจัดการ การเลือกใช้และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.28	0.76	มาก	3
28. มีการสร้างความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มี ความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการผลิต และใช้สื่อ ทางเทคโนโลยี	4.32	0.76	มาก	1
29. มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูในเรื่องการผลิตและ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.24	0.74	มาก	4
30. มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ท้องถิ่น ชุมชน และ แหล่งเรียนรู้อื่น	4.14	0.80	มาก	6
31. ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อ การเรียนรู้ขึ้นเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ สูงสุด	4.18	0.80	มาก	5
32. มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.30	0.79	มาก	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.24	0.35	มาก	

จากตาราง 4.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 28 มีการสร้างความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการผลิต และใช้สื่อทางเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.7) รองลงมา คือ ข้อ 32 มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30 มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งเรียนรู้อื่น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.80)

ตาราง 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
33. มีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะประชาชนชาวบ้านที่ เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.24	0.78	มาก	1
34. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความพร้อม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.24	0.79	มาก	1
35. มีการใช้ชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.73	มาก	1
36. มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ร่วมกัน	4.20	0.78	มาก	4
37. การจัดระบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้ ครอบคลุมตามหลักสูตรทั้งในและนอกระบบ	4.12	0.81	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.21	0.37	มาก	

จากตาราง 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 34 มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความพร้อมและ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ข้อ 33 มีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.78) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 37 การจัดระบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่ง เรียนรู้ให้ครอบคลุมตามหลักสูตรทั้งในและนอกระบบ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81)

ตาราง 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
38. มีการสร้างระบบช่วยเหลือแนะนำบุคลากรครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร	4.33	0.73	มาก	3
39. มีการใช้หลักการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.78	มาก	4
40. มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมศึกษาดูงาน เพิ่มเติมความรู้ของตน และศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้นไป	4.27	0.76	มาก	5
41. มีการวางแผนการนิเทศภายในสอดคล้องกับแผน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4.18	0.84	มาก	6
42. มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาอย่างเป็น ระบบ และให้คำแนะนำแก่ครูในสถานศึกษา	4.40	0.74	มาก	1
43. มีการจัดให้มีการระบบการนิเทศการศึกษาอย่าง ต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย	4.39	0.77	มาก	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.31	0.37	มาก	

จากตาราง 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 42 มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และให้คำแนะนำแก่ครูในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ข้อ 43 มีการจัดให้มีการระบบการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.77) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 41 มีการวางแผนการนิเทศภายในสอดคล้องกับแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.84)

ตาราง 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
44. มีระบบในการช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการกำหนดให้พบครูแนะแนว	4.33	0.61	มาก	1
45. มีการแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของครูและความต้องการของผู้เรียน	4.20	0.65	มาก	5
46. มีการแนะแนว พฤติกรรมการเข้าสังคม วิธีการเข้าสังคมให้กับผู้เรียน	4.25	0.63	มาก	4
47. มีการแนะแนวสถานที่เรียนให้กับผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ	4.31	0.63	มาก	2
48. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการแนะแนวทางการศึกษาต่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เรียนต่อ	4.16	0.60	มาก	6
49. มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการแนะแนวการศึกษาต่อ	4.31	0.60	มาก	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.26	0.39	มาก	

จากตาราง 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการแนะแนวการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 44 มีระบบในการช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการกำหนดให้พบครูแนะแนว ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ข้อ 47 มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผล และรายงานผลการแนะแนวการศึกษาต่อ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 48 มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการแนะแนวทางการศึกษาต่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เรียนต่อ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.60)

ตาราง 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
50. มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ	4.22	0.79	มาก	4
51. มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.25	0.73	มาก	2
52. มีการการจัดระบบโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก	4.10	0.80	มาก	5
53. มีการติดตามและประเมินผลเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	4.27	0.75	มาก	1
54. มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา	4.24	0.80	มาก	3
รวมค่าเฉลี่ย	4.22	0.42	มาก	

จากตาราง 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 53 มีการติดตามและประเมินผล เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ข้อ 51 มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 52 มีการการจัดระบบโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.80)

ตาราง 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
55. มีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้ความรู้และความช่วยเหลืองานด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.29	0.79	มาก	2
56. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการสถานศึกษา	4.25	0.77	มาก	3
57. โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมสร้าง ความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น	4.18	0.79	มาก	4
58. โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผล ประเมินผล การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.79	มาก	5
59. มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน	4.39	0.73	มาก	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.25	0.40	มาก	

จากตาราง 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 59 มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ข้อ 55 มีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้และความช่วยเหลืองานด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 58 โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผลประเมินผลการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 0.79)

ตาราง 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
60. มีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.29	0.78	มาก	3
61. มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา	4.33	0.74	มาก	1
62. โรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.23	0.74	มาก	4
63. มีจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น	4.33	0.75	มาก	1
รวมค่าเฉลี่ย	4.29	0.46	มาก	

จากตาราง 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 63 มีจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.75) และข้อ 61 มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขต ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 62 โรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.74)

ตาราง 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา

ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
64. มีการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรูปแบบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชุมชน	4.27	0.76	มาก	1
65. มีการขอความร่วมมือจากชุมชนต้นทุน บุคลากรทุก ครั้ง	4.20	0.83	มาก	4
66. มีการจัดระบบภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.22	0.76	มาก	3
67. มีการให้ครูมีส่วนร่วมสนับสนุนพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของ บุคคล องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและ สถาบันที่จัดการศึกษา	4.18	0.79	มาก	5
68. มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.24	0.84	มาก	2
รวมค่าเฉลี่ย	4.22	0.41	มาก	

จากตาราง 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 64 มีการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรูปแบบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชุมชน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ ข้อ 68 มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.84) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 67 มีการให้ครูมีส่วนร่วมสนับสนุนพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.79)

ตาราง 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวม

สภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ	สภาพตำแหน่ง				T - test
	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูวิชาการ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.48	0.40	4.25	0.37	4.68*
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.46	0.40	4.24	0.43	4.66*
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน ผลการ เรียน	4.46	0.31	4.20	0.36	6.91*
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.47	0.34	4.23	0.41	5.72*

ตาราง 4.28 (ต่อ)

สภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ	สภาพตำแหน่ง				T - test
	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูวิชาการ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.44	0.37	4.24	0.35	6.15*
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.45	0.31	4.21	0.37	6.29*
7. การนิเทศการศึกษา	4.52	0.29	4.31	0.37	5.47*
8. การแนะแนวการศึกษา	4.48	0.30	4.26	0.39	5.36*
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน	4.47	0.32	4.22	0.42	5.90*
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.46	0.35	4.25	0.40	4.84*
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับโรงเรียนอื่น	4.49	0.38	4.29	0.46	4.08*
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา	4.53	0.53	4.22	0.41	7.68*
รวมเฉลี่ย	4.48	0.36	4.24	0.40	5.65*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.28 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต่อสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ระยะที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2

จากผลการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1 ด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาดังที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้

1.1 ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อาจเป็นเพราะโรงเรียนบางแห่งยังขาดปัจจัยทางด้านค่าใช้จ่ายภายในโรงเรียน จึงไม่สามารถทำให้มีความพร้อมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างพอเพียง บางโรงเรียนยังอยู่ในที่ห่างไกล สภาพครอบครัวของนักเรียนก็มีสภาพที่ค่อนข้างยากจน อีกทั้งนักเรียนและครูยังขาดความชำนาญในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการศึกษา

2. ความคิดเห็นของครูศึกษาดังที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้

2.1 ด้านที่ 3 การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน อาจเป็นเพราะไม่มีการวัดผลและกำหนดเกณฑ์การประเมินมีการปฏิบัติในการวัดการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดส่งผลการเรียนต่ำมาก ไม่มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้ ไม่มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่มีการวัดประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้และไม่มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการกำหนดผลและติดตามนักเรียน บางครั้งอุปสรรคที่เกิดจากเด็กนักเรียน ที่ขาดเรียน มีเวลาเรียนไม่ครบตามที่กระทรวงศึกษากำหนด

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2

1. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.1 งบประมาณ

1.2 ความรู้ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน

2. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

2.1 ปรับระบบออกเกรดให้ทันเวลา

2.2 การเข้าเรียนครบตามเวลาเรียน

ข้อค้นพบเพิ่มเติมและเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้เรียนรู้จากสภาพจริง
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แต่ละโรงเรียนสามารถสร้างหลักสูตรเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่น
3. มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อชุมชน
4. ผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนสามารถให้ความร่วมมือกับชุมชน ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 รวมทั้งสิ้น 462 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 231 คน ครูวิชาการ 231 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 รวมทั้งสิ้น 350 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 175 คน ครูวิชาการ 175 คน

ระยะที่ 2 เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายมี จำนวน 7 คน ได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือ มีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่าข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 30 คน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แบบสอบถาม จำนวน 80 ข้อ ผ่านเกณฑ์ 68 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น .912

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์โดยบทสัมภาษณ์ได้มาจากแบบสอบถามในระยะที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดหนึ่งด้านของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 350 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ จำนวน 306 คน และมีความสมบูรณ์ 306 คน คิดเป็นร้อยละ 87.43

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการตามที่ได้เลือกกลุ่มเป้าหมายมี จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งหมด 7 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t (t - test Independent) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายมี จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอนุมาน (Inductive Method)
2. นำข้อมูลมาเรียบเรียงในรูปแบบข้อความ โดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)
3. นำมาวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยอธิบายความ (Explanation) และตีความหมายข้อมูลที่ได้ (Interpretation)
4. นำเสนอเชิงพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รองลงมา คือ

ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. การศึกษาความคิดเห็นของครูวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ระยะที่ 2 ผลจากการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายมี จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สิ่งที่ทำให้ขาดสื่อ คือ งบประมาณหรือเงินทุนที่จะนำมาใช้ซื้ออุปกรณ์สื่อเพื่อให้มีความพร้อมต่อการใช้งานและเพียงพอต่อนักเรียน ทั้งยังมีข้อจำกัดทางด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ค่อนข้างยากจน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเป็นสถานที่ ที่ห่างไกลจากตัวเมืองใหญ่ ๆ จึงเป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อ

2. ด้านครูวิชาการ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อด้านการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่เกิดจากการเข้ารับการศึกษาคือในระดับชั้นต่อไป เกิดจากเกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ทำให้ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อได้

อภิปรายผล

1. สภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมส่วนมากอาจเป็นเพราะการบริหารด้านงานวิชาการมีความแตกต่างกัน โดยดูจากผลสำรวจตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอาจเป็นเพราะโรงเรียนบางแห่งยังขาดปัจจัยทางด้านค่าใช้จ่ายภายในโรงเรียน จึงไม่สามารถทำให้มีความพร้อมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างพอเพียง บางโรงเรียนยังอยู่ในที่ห่างไกล สภาพครอบครัวของนักเรียนก็มีสภาพที่ค่อนข้างยากจน อีกทั้งนักเรียนและครูยังขาดความชำนาญในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช ทองพรม (2550 : 45) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาหมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย และได้เลือกพัฒนาและใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไกล สื่อและเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่จัดทำ จัดหาจากท้องถิ่น ไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร ปริธรรมมัง (2551 : 31) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสมและเพียงพอให้ครูอาจารย์ได้เลือกใช้และพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างได้ผลและสื่อเทคโนโลยีควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ มาจากท้องถิ่นรวมถึงสื่อที่ทันสมัยและเป็นสากล นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรพล สุขแสวง (2551 : 24) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้ดังนี้ คือ ศึกษา วิเคราะห์ การใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ จัดหาสื่อและส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และ นวัตกรรมการเรียนการสอน

ตามความคิดเห็นของครูวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนอาจเป็นเพราะไม่มีการวัดผลและกำหนดเกณฑ์การประเมินมีการปฏิบัติในการวัดการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดส่งผลเกรดเฉลี่ยผลการเรียนต่ำมาก ไม่มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้ ไม่มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่มีการวัดประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้และไม่มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการกำหนดผลและติดตามนักเรียน บางครั้งอุปสรรคที่เกิดจากเด็กนักเรียน ที่ขาดเรียน มีเวลาเรียนไม่ครบตามที่กระทรวงศึกษากำหนด

2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อาจเป็นเพราะว่าด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยดำรง จันทวานิช (2546 : 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยแห่งการช่วยเหลือคือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ แบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดการประเมินผลและเทียบโอนการเรียนซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548 : 11) กล่าวว่า เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ควรยึดหลักในการปฏิบัติ ดังนี้ 1) วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตรวจสอบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการวัด และในการสอนของครูก็ต้องยึดหลักสูตรเป็นหลักโดยการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วตั้งจุดมุ่งหมายและวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย หากการวัดแต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดผลของการวัดก็จะไม่มีความหมายแต่ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำผลการวัดไปใช้ความผิดพลาดที่ทำให้การวัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เช่น ไม่ศึกษาหรือนิยามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจนใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด วัดได้ไม่ครบถ้วน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่

เหมาะสม เป็นต้น 2) ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจน เลือกเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากเครื่องมือขาดคุณภาพผลการวัดก็ขาดคุณภาพไปด้วย และเมื่อนำผลการวัดไปประเมินผล ผลการประเมินย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้ ดังนั้นเพื่อให้ผลของการวัดมีความเชื่อถือได้จึงควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ 3) คำนึงถึงความยุติธรรมเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผล เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งที่จะทำการวัดและประเมินผลการศึกษา กล่าวคือ จะต้องวัดและประเมินผลด้วยใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงหรืออคติ ตัดสินตามหลักวิชา เช่น การตรวจข้อสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จัดกระทำให้ผู้ถูกวัดอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน ตัดสินผลการวัดโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นต้น หากการดำเนินการขั้นใดขั้นหนึ่งขาดความยุติธรรมก็ย่อมส่งผลให้การวัดผลและประเมินผลขาดความเชื่อถือตามไปด้วย 4) แปลผลให้ผู้ถูกต้อง การวัดและประเมินผลการศึกษามีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกับคุณลักษณะนั้น ๆ ดังนั้นการแปลผลที่ได้จะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะลงสรุปโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ พิจารณาตามหลักตรรกวิทยา ความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการประเมินในครั้งนั้นว่าเป็นแบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม นอกจากนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้ในมาตรการวัดและสถิติที่นำมาใช้ด้วย 5) ใช้ผลของการวัดและประเมินผลให้คุ้มค่า การวัดและประเมินผลแต่ละครั้งเป็นงานที่ต้องลงทุนทั้งในด้านพลังความคิด กำลังกาย เวลาและงบประมาณ เพื่อให้สามารถวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากผลการวัดที่ครูนำมาเพียงตัดสินได้ตกให้ผู้เรียนเท่านั้นนับว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าเพราะผลการวัดและการประเมินผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก เช่น สำหรับวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก กัททิษณี (2544 : 16 - 17) กล่าวว่า การวัดผลที่ดีต้องยึดหลักการวัดผลเบื้องต้น ดังนี้

- 1) ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน การวัดผลเป็นสิ่งที่ตรวจสอบผลจากการสอนของครูว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด ถ้าวัดผลโดยไม่ยึดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เป็นหลักก็จะไม่เกิดประโยชน์อันใดทั้งสิ้น จะไม่ทราบพัฒนาการของนักเรียนว่าได้บรรลุเป้าหมายตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหรือไม่หรือกล่าวได้ว่าเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาอย่างหนึ่ง การวัดผลไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแม้จะวัดตรงตามการสอนของครูก็จะเกิดปัญหาตามมาซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุ คือ 1) ครูไม่มีความคิดรวบยอดสิ่งที่ต้องการจะวัด ครูยังใช้เครื่องมือวัดไม่ถูกต้องและการวัดไม่ครบถ้วน 2) เลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม การวัดผลทางการศึกษาเป็นการวัดทางสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คงที่แน่นอนเหมือนกับการวัดทางกายภาพหรือทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นครูต้องพยายามเลือกใช้

เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพดี เพื่อให้ผลการวัดถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ต้องพยายามใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด เมื่อจะใช้เครื่องมือชนิดใดต้องระวังข้อบกพร่องของเครื่องมือหรือวิธีการวัดของครูและต้องมีความสนใจหรือฝึกทักษะในการวัดอยู่เสมอ จึงจะแก้ไขป้องกันข้อบกพร่องเหล่านี้ได้ 4) ประเมินผลการวัดให้ถูกต้อง เมื่อได้ผลจากการวัดออกมาแล้วครูต้องนำไปประเมินผลจึงจะช่วยให้การวัดผลและประเมินผลมีความหมาย และในการประเมินผลนั้นเกณฑ์ที่ใช้เป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องแปลผลให้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและมีความยุติธรรม การวัดผลประเมินผลจึงเกิดประโยชน์ได้เต็มที่ 5) ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มุ่งวัดเพียงประเด็นที่ว่านักเรียนจำเนื้อหาได้มากน้อยเพียงใด หรือผ่าน - ไม่ผ่าน หรือใครได้คะแนนอยู่ในระดับใดเท่านั้น จุดประสงค์สำคัญของการวัด คือ เพื่อค้นและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนั้น คือ ต้องพยายามค้นหาผู้เรียนแต่ละคนว่า เล่น - ค้อย ในเรื่องใด และหาทางปรับปรุงแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยการจำแนกการประเมินงานวิชาการทั้ง 12 ด้านโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเนื่องมาจากครูไม่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในเรื่องการทำงานวิจัย และไม่เกิดความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนการนำผลงานวิจัยออกไปเผยแพร่ให้กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุและสถาบันอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัน เทียนทอง (2546 : 29) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ไขปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 67 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนสามารถวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้มาตรา 30 ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมีครูเป็นผู้ปฏิบัติกรวิจัยเรียนว่าครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้อง

ค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไปและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร หงส์วิเศษ (2550 : 31) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้และวิธีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียน การสอน โดยครูผู้สอนซึ่งทำในห้องเรียน โดยขณะสอน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรมการเรียน การสอน ในวิชาที่ครูรับผิดชอบโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ พชรพงษ์ สุขแสวง (2551 : 24) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดังนี้ คือ ศึกษา วิเคราะห์ การบริหาร การจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอมอร ผลบุญพ (2551 : 14) กล่าวว่า การวิจัยใน ชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ โดยดำเนินการของครูผู้สอนและอาจรรวมถึงครู นักเรียนผู้บริหารโรงเรียนสมาชิกในชุมชนเพื่อใช้แก้ปัญหการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือเป็น ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนานักกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ในที่นี้ เรียนว่า นวัตกรรมการศึกษาทั้งนี้เพื่อใช้พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดย เริ่มจากการแก้ปัญหาเชิงระบบมีการวางแผนและวางนโยบายในการพัฒนาและเสร็จสิ้นที่ การคิดค้นนวัตกรรมแก้ปัญหาได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อันเนื่องมาจากโรงเรียนขาดแหล่ง เรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554 : 58) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการและสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ และร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคล ชุมชนให้การประชาสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลชุมชนให้การพัฒนา คุณภาพการศึกษาในการศึกษาและนอกสถานศึกษาให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้กับ หน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและ แหล่งการเรียนรู้อื่น และด้านสุดท้าย คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ โรงเรียนอื่น อันเนื่องมาจากทางโรงเรียนได้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานหรือโรงเรียนอื่น ทำให้ไม่มีแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในงานวิชาการในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยจาก กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณ ใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เงินนโยบาย

เนื่องด้วยงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ยังขาดความรู้ความชำนาญเรื่องงานวิชาการ โรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาหรือ คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา จึงควรให้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้ส่งครูที่ดูแลงานวิชาการในโรงเรียนได้รับการอบรมงานวิชาการจากกระทรวงศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ได้รับรู้ นโยบายวิชาการของทางภาครัฐได้อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

1.2 เชิงปฏิบัติการ

เนื่องด้วยงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ขาดครูที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญ เรื่อง งานวิชาการ เสนอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1.2.1 จัดอบรมเรื่องงานวิชาการในโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.2.2 จัดศึกษาดูงานใน โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่อยู่ในระดับสูง อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องด้วยผู้วิจัยได้พบปัญหาในการทำงานวิจัย จึงขอข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนยุค 4.0 ผ่านเว็บไซต์กูเกิ้ล คลาสรูม (Google Classroom)

2.2 ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการในยุคปัจจุบันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา : ชุดการพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เมธิทิปส์.

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน ปริเพรส
ซีเอสเอ็ม.

กนกอร หงส์วิเศษ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด. ปรินูญานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2)
และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

_____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและครุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและครุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กฤษฏีสราวดี ของไยภุชญา. (2554). สภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความ
พร้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. ปรินูญานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

เกตุแก้ว จอมสว่าง. (2553). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนชุมชนบ้ำโป่ง อำเภอแม่สรวย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา) เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เกรียงไกร ปริธรรมมัง. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสัมพันธวิทยา
จังหวัดสระแก้ว ตามทัศนะของนักเรียน. ปรินูญานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ครูบุรีรัมย์ (ม.ป.ป.) แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2561

จาก <https://kruburiram.files.wordpress.com>

นัตรชัย ขวดยชัยภูมิ. (2553). นวัตกรรมและเทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2561

จาก <https://www.gotoknow.org./posts/384902>.

จุไรลักษณ์ โกลมล. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ลพบุรี :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.

ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์. (2554). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ขนาดเล็กในอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2.

ปริญญาานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาลินี ฉายรัตน์. (2550). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. ปริญญาานิพนธ์ ศษ.ม.

(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ถนอมรัตน์ สิทธิเสณี. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาล

เมืองกระทุ่มแบน. ปริญญาานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ทวีศักดิ์ บังคม. (2550). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ปริญญาานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทับทิม ปาเงิน. (2552). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอ

แม่สรวย จังหวัดเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงราย :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ธวัชชัย สิงห์จันทร์. (2551). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ชำระค์ บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
 ธนชัยการพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ อาษา. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษางานวิชาการ
 ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. ปรินญาณิพนธ์
 ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุกูล เวศสุวรรณ. (2550). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารวิชาการใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์
 เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- บันดล จันทกุล. (2551). สภาพปัญหาพัฒนาการบริหารการศึกษางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
 ในอำเภอท่าอุเทน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม.
 (การบริหารการศึกษา) นครพนม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม.
- บุญนำ เทียบฤทธิ์. (2555). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บุรีรัมย์ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์
 โปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีชา ทินโนรส. (2551). การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูประจำชั้น
 ไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (การบริหารการศึกษา) อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2533). การบริหารการงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
 _____ . (2546). การบริหารการงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ปรียานุช ทองพรม. (2550). ปัญหาพัฒนาการบริหารการศึกษางานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอ
 หนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม.
 (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ปรเมษฐ์ โมลี. (2554). การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.
สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2561 จาก skn.ac.th/poramast/354.doc.
- พัชรพงษ์ สุขแสง. (2551). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2548). การวัดการประเมินผล. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2561
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/370095>.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการและแนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา. ชลบุรี.
บริษัทสำนักพิมพ์มนตรีจำกัด.
- ภูมิพล อุดุลเดช มหิตลาธิเบศรรามาริบัติ จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร.
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2523). การศึกษาด้านวิชาการ. พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2561
จาก <https://www.youtube.com/watch?v=KRyiIGUwtug>
- ภาคิน ลุนลี. (2551). การวิจัยและพัฒนาศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/207735>.
- โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน. (2016). การบริหารงานวิชาการ. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2561
จาก https://www.youtube.com/watch?v=RctW_SElqkU.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ราชบัณฑิต พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิคชันส์.
- ถัดดาวลัย สุดสวาท. (2554). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลีลาวดี จีระเสมานนท์. (2555). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. ปรินญาณิพนธ์ กษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). พะเยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วรรณวิสา สุขินัย. (2552). ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5.
ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วีระ สุบัติคำ. (2553). สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. ปรินูญานิพนธ์ ศษ.ม.
 (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรายุทธ เชื้ออัญญ. (2552). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก
 ชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิรินุกูล ดีสวัสดิ์. (2555). ปัญหาและความต้องการในการสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของ
 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศุภมิตร นาดมทอง. (2552). ปัญหาการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.
 ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2559). ผลสัมฤทธิ์โรงเรียนพระราชรัฐ
 (3 ปีซ้อนหลัง). สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561 จาก <http://web2.br2.go.th/>.
- _____. (2561). ผลสัมฤทธิ์โรงเรียนพระราชรัฐ (3 ปีซ้อนหลัง). สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561
 จาก <http://web2.br2.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). การประเมินมาตรฐานโรงเรียนปี
 การศึกษา 2543. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บ็ุกพอยท์.
 _____. (2552). การบริหารวิชาการ Academic affairs administration. กรุงเทพฯ :
 บ็ุกพอยท์.
- สัมมา ธรนิษฐ์. (2553). เอกสารคำสอน หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

- สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา,สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=KRyiIGUwtug>
- สมเดช สีแดง. (2546). คู่มือบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ. ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนาวิชาชีพครู. ชัยนาท.
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2546). การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิริพันธ์ โหมยติวรกิจกุล. (2551). การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยตามทัศนะของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุกฤตา เกตานนท์. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กรณีศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาติ ใหญ่เลิศ. (2554). การบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : เชียงใหม่การพิมพ์.
- เสาวลักษณ์ สงวนไพร. (2551). ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนึก ภัททิษณี. (2544). การวัดการประเมินผล. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2561
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/370095>
- ศุมน อมรวีวัฒน์. (2550). รูปแบบการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม
เขต 25. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2561
จาก https://edu.msu.ac.th/journal/home/journal_file/291.pdf

- สุกัณ เทียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน แบบหน้าเดียว. วารสารวิชาการฉบับเดือนมิถุนายน 2546. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์.
- อารภรณ์ สมบูรณ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉราภรณ์ พลรักษา. (2555). การดำเนินงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัจฉริยา ศรีมั่งคั่งพลู. (2554). การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อำรุง จันทวานิช. (2546). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สกายนู้ดส์.
- เอมอร ผลบุญพ. (2551). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Brophy, G. M. (2006). **A Study of the Process Used by Academic Affairs Administrators at Participating Institutions of Higher Education to Select Instructional Technology Tools for Faculty Use in Instruction in Undergraduate Classes.** Doctoral Dissertation. USA : the North Texas University.
- Chase, A. P., Hilliard, L. J., Geldhof, J. G., Warren, D. J. A. & Lerner, R. M. (2014). "Academic Achievement in the High School Years: The Changing Role of School Engagement". **Journal of Youth and Adolescence**. 43 : 884 - 896.
- Kate, M. (2007). **Social and Academic Benefits of Looping Primary Grade Students.** Retrieved 4 April 2014 , from [http://www. Sciencedirect.com/Science? - ob = Article URL .](http://www.Sciencedirect.com/Science? - ob = Article URL .)

Watamura, K. P. (2000). **Child - centered Learning versus Direct Instruction in Mathematics in the Elementary Classroom**. Retrieved 7 September 2005, from <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/1403947>.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๖๒๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายสุธรรม สุบรรณาจ

ด้วย นายมานพ พันธุ์พานิชย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นางกัลยา สุบรรณาจ

ด้วย นายมานพ พันธุ์พานิชย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๕๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๒๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายถาวร กุลวงษ์

ด้วย นายมานพ พันธุ์พานิชย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.กิติวัชร ถ้วยงาม เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๕๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

ด้วย นายมานพ พันธุ์พานิชย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและแนวทางในการพัฒนาวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.กิตติวิช ถ้อยงาม เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายมานพ พันธุ์พานิชย์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๔๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตออกใบแจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นายมานพ พันธุ์พานิชย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและแนวทางในการพัฒนาวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ โดยมี อาจารย์ ดร.กิตติวิช ถ้ายางม เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการให้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ใน 12 ด้าน

2. แบบสอบถามชุดนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปฏิบัติสภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงกับระดับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

1. ผู้อำนวยการ

2. ครูวิชาการ

2. ประสบการณ์การทำงาน

1. ต่ำกว่า 10 ปี

2. 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปฏิบัติสภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

โดยพิจารณาตามระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงกับระดับความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
A	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตร					

คำอธิบาย

ข้อ A ท่านกาเครื่องหมาย ลงด้านระดับปฏิบัติในช่องปานกลางแสดงว่าท่านเห็นว่าเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรในโรงเรียนของท่านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา						
1.	มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการใช้หลักสูตร					
2.	มีการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น					
3.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมายและ โครงสร้างของหลักสูตร					
4.	มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
5.	มีการวัดผลและการประเมินผลเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนโลกและสังคม					
6.	มีวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้					
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
7.	มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
8.	มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน					
9.	มีการสนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดของแต่ละคน					
10.	มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและลงมือปฏิบัติจริง					
11.	มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยการเรียนรู้ประสบการณ์จริง และปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์					
12.	มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
13.	มีการวัดการทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อติดตามแผนการปฏิบัติงาน					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน						
14.	มีการวัดผลและกำหนดเกณฑ์การประเมินมีการปฏิบัติในการวัดการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด					
15.	มีการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดให้					
16.	มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษา					
17.	มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน					
18.	มีการวัดประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและหลากหลายอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้					
19.	มีผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					
20.	มีการบันทึกและแจ้งผลการเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน					
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
21.	มีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน					
22.	มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอน					
23.	มีการสังเคราะห์ผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำผลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา					
24.	มีการศึกษาวิเคราะห์การเรียนรู้ตลอดจนเผยแพร่งานวิจัย					
25.	มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
26.	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการสถานศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาทุกคน					
28.	มีการสร้างความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะในการผลิต และใช้สื่อทางเทคโนโลยี					
29.	มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูในเรื่องการผลิตและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี					
30.	มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งเรียนรู้อื่น					
31.	ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สูงสุด					
32.	มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
33.	มีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น					
34.	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความพร้อมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
35.	มีการใช้ชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษา					
36.	มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา สถานศึกษากับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน					
37.	การจัดระบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามหลักสูตรทั้งในและนอกระบบ					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศการศึกษา						
38.	มีการสร้างระบบช่วยเหลือแนะนำบุคลากรครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร					
39.	มีการใช้หลักการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอน					
40.	มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมศึกษาดูงานเพิ่มเติมความรู้ ของตน และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป					
41.	มีการวางแผนการนิเทศภายในสอดคล้องกับแผนของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา					
42.	มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และ ให้คำแนะนำแก่ครูในสถานศึกษา					
43.	มีการจัดให้มีการระบบการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย					
ด้านการแนะแนวการศึกษา						
44.	มีระบบในการช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการกำหนดให้พบ ครูแนะแนว					
45.	มีการแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของครูและ ความต้องการของผู้เรียน					
46.	มีการแนะแนว พฤติกรรมการเข้าสังคม วิธีการการเข้าสังคม ให้กับผู้เรียน					
47.	มีการแนะแนวสถานที่เรียนให้กับผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ					
48.	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการแนะแนวทางการศึกษาต่อใน รูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เรียนต่อ					
49.	มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการแนะ แนวการศึกษาต่อ					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา						
50.	มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ					
51.	มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)					
52.	มีการการจัดระบบ โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก					
53.	มีการติดตามและประเมินผลเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา					
54.	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา					
ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน						
55.	มีการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้ความรู้และความช่วยเหลืองานด้านวิชาการแก่ชุมชน					
56.	มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการสถานศึกษา					
57.	โรงเรียนจัดให้มีความรู้ เสริมสร้าง ความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น					
58.	โรงเรียนจัดให้มีการติดตามผล ประเมินผลการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง					
59.	มีการเปิด โอกาสให้ชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน					
ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
60.	มีการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
61.	มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา					
62.	โรงเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ					
63.	มีจัดทำโครงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น					
ด้านการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่การศึกษา						
64.	มีการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนรูปแบบต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชุมชน					
65.	มีการขอความร่วมมือจากชุมชนต้นทุน บุคลากรทุกครั้ง					
66.	มีการจัดระบบภายในสถานศึกษาให้เหมาะกับการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
67.	มีการให้ครูมีส่วนร่วมสนับสนุนพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันที่จัดการศึกษา					
68.	มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสภาพและแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**

1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา

.....

.....

.....

1.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ด้านครูวิชาการ

2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการวัดการประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

.....

.....

.....

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ตาราง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
39	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
40	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
51	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
53	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
54	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
55	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
56	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
57	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
58	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
59	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
60	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
61	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
62	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
63	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
64	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
65	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
66	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
67	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
68	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

บทสัมภาษณ์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2

จากการตอบแบบสอบถาม โดยเรียงลำดับประเด็นหรือข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาเป็น ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ สภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.1 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ สื่อ นวัตกรรมนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับการศึกษามาก ในเรื่องการเรียน ทำให้ครูและนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ที่ทันสมัย แต่ทางโรงเรียนบางแห่งยังขาดปัจจัยทางด้านค่าใช้จ่ายภายในโรงเรียน จึงไม่สามารถ ทำให้มีความพร้อมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างพอเพียง ในบางครั้งจึงทำให้เกิดปัญหาทางด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโรงเรียน หลายโรงเรียนที่ห่างไกล จากตัวจังหวัดบางครั้งการใช้สื่อก็ยังคงเป็นปัญหา และอีกปัจจัยที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง คือ สื่อและเทคโนโลยีที่มียังล้าหลังและไม่ทันสมัย จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการใช้อสื่อ

1.2 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2 ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ โดยสภาพทางโรงเรียนแล้วยังไม่มีการ ก่อสร้างที่จะนำเงินส่วนที่ใช้จ่ายภายในโรงเรียนมาซื้อเครื่องอุปกรณ์ ในด้านสื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และอีกทั้งสภาพครอบครัวของนักเรียนก็มีสภาพที่ค่อนข้างยากจน จึงไม่มีกำลังที่จะ สนับสนุนเรื่องสื่อให้กับบุตรหลาน

1.3 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความจำเป็นในเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน โดยสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ก็จะมีไม่เท่าเทียมในการใช้อสื่อ เพราะอาจจะเกิดจาก แหล่งเรียนรู้การใช้อสื่อยังไม่เพียงพอและ เด็กอาจจะขาดความชำนาญในด้านการใช้อสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการศึกษา เพราะเด็กนักเรียน บางคนเมื่อมีสื่อแล้วจะมุ่งเน้นในเรื่องของการเล่นเกมส์ และเปิดยูทูป จึงทำให้เด็กบางคน ขาดความชำนาญในเรื่องการใช้อสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.4 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 4 ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ โดยทั่วไปแล้วนักเรียนจะมีความ ชื่นชอบและกระตือรือร้นในการเรียนรู้จากสื่อและนวัตกรรม แต่เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างไม่เอื้อ ต่อการเรียนรู้จากเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนบางคนค่อนข้าง ยากจน จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงทำให้ไม่เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียน ซึ่งทางโรงเรียนก็พยายามจัดสรรคำสั่งอำนวยการความสะดวกในเรื่องนี้ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ต่อเด็กเรียน ทำให้เด็กขาดความรู้ความสามารถในเรื่องสื่อและนวัตกรรม

2. ด้านครูวิชาการ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

2.1 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากสำหรับนักเรียนที่จะจบการศึกษาเพื่อไปเรียนต่อในสถานศึกษาใหม่ อุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ เกรดเฉลี่ยผลการเรียนต่ำมาก ทำให้ยากต่อการจะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีความเข้มแข็งในเรื่องวิชาการ โดยส่วนมากเด็กนักเรียนที่จบจากทางโรงเรียนก็จะไปศึกษาต่อทางสายอาชีพเป็นส่วนใหญ่

2.2 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2 ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคที่พบในโรงเรียน คือ การส่งผลการเรียนเพื่อเข้าทำการศึกษาต่อในช่วงชั้นระดับมัธยม เพราะผลการเรียนที่ล่าช้าและเกิดปัญหาเรื่องการออกเกรดเฉลี่ย สืบเนื่องมาจากนักเรียนบางคนที่จะเข้าสู่โรงเรียนในระบบโรงเรียนเอกชน บางคนก็ไม่สามารถเข้าไปสมัครและสอบได้ทันเวลาเพราะผลการเรียนออกช้า

2.3 ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนบางครั้งไม่ได้เป็นอุปสรรคที่เกิดจากทางโรงเรียน แต่เป็นอุปสรรคที่เกิดจากทางตัวเด็กนักเรียนเอง ที่ขาดเรียน มีเวลาเรียนไม่ครบตามที่กระทรวงศึกษากำหนด และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวที่ต้องดิ้นรนหาเช้ากินค่ำ ทำให้ขาดโรงเรียนเพื่อไปทำงานเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว นี่อาจจะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็นไปได้ยากและอาจจะไม่ตรงตามเกณฑ์กระทรวงศึกษากำหนด

Reliability

[DataSet3]

→ Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.912	68

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	มานพ พันธุ์พานิชย์
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 3 พฤษภาคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	25 หมู่ 5 ตำบลตะโก อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	พ.ศ. 2556 ครูผู้สอน กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมารีพิทักษ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2561 ครูผู้สอน กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ โรงเรียนกมลลักษณ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 ประถมศึกษา โรงเรียนเทพชาอุปถัมภ์ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัสสัมชัญ อุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอัสสัมชัญ อุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2551 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2563 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์